

Γραμματική B' τάξης

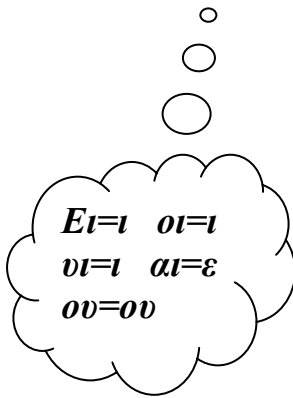
Επιμέλεια: Μπακογιάννη Ξανθή

ΔΙΨΗΦΑ

Δύο γραμματάκια μαζί που μας κάνουν ένα φθόγγο
λέγονται ΔΙΨΗΦΑ

Δίψηφα γράμματα έχουμε δύο ειδών: ΔΙΨΗΦΑ ΦΩΝΗΕΝΤΑ και ΔΙΨΗΦΑ ΣΥΜΦΩΝΑ.

Τα δίψηφα φωνήεντα είναι:

Τα δίψηφα σύμφωνα είναι:

Κουράγιο
παιδιά, θα
περάσει κι
αυτό!!

ΠΡΟΣΟΧΗ: Ο τόνος στα δίψηφα φωνήεντα μπαίνει στο δεύτερο φωνήεν.

Σημείωση: Τα γράμματα **αυ** και **ευ** λέγονται **συνδυασμοί**.

Ο συνδυασμός **αυ** διαβάζεται **αβ** ή **αφ**.

Ο συνδυασμός **ευ** διαβάζεται **εβ** ή **εφ**.

Όταν οι συνδυασμοί τονίζονται ο τόνος μπαίνει πάντα στο **υ**.

ΟΜΟΙΑ ΣΥΜΦΩΝΑ

Πολλές λεξούλες γράφονται με δύο όμοια σύμφωνα. Αυτά τα σύμφωνα μπορεί να είναι τα: **ββ, κκ, λλ, μμ, νν, ππ, ρρ, σσ, ττ**

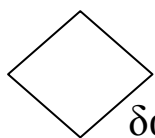
Δύο ή περισσότερα σύμφωνα (εκτός από τα δίψηφα σύμφωνα) που βρίσκονται σε μία λέξη το ένα κοντά στο άλλο λέγονται **σύμπλεγμα**. Π.χ. στρατιώτης, κατρακυλώ.

ΑΣΚΗΣΕΙΣ

1) Να τονίσεις τις λέξεις:

Κλαδευω, χαζευω, πιστευω, ταξιδευω, Παρασκευη, παυω, κοσμοναυτης, αυριο, αυρα, ευγε.

2) Κύκλωσε στα παρακάτω κείμενα τα δίψηφα φωνήεντα με κόκκινο και τα δίψηφα σύμφωνα με πράσινο.

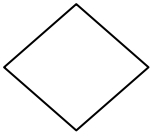

Ήταν Άνοιξη. Ο Μίκυ ξεκίνησε να πάει να μαζέψειμανιτάρια στο δάσος.

Ο καιρός ήταν πάρα πολύ άσχημος αλλά το Μίκυ δεν τον ένοιαζε. Τραγουδώντας ένα ωραίο τραγουδάκι περπατούσε γρήγορα, ώσπου κατά το μεσημεράκι έφτασε στον προορισμό του. Όμως μια ξαφνική μπόρα ξέσπασε τελείως αναπάντεχα λες και ήταν Χειμώνας.

Ο Μίκυ είδε ένα κορίτσι μπροστά του που και αυτό έτρεχε να προφυλαχτεί από τη βροχή. Κάθισαν κάτω από ένα δέντρο μέχρι να σταματήσει η βροχούλα.

Πράγματι μετά από λίγη ώρα ο ήλιος βγήκε ξανά, τα πουλάκια βγήκαν από τις φυλλωσιές των δέντρων που είχαν κρυφτεί και τα τζιτζίκια άρχισαν πάλι να λένε το τραγούδι τους.

Σήμερα ανοίγουν τα σχολεία. Όλα τα παιδιά χαρούμενα μαζεύονται στην αυλή. Μαζί με τα μικρότερα παιδιά είναι και οι γονείς τους. Οι μαθητές παίζουν και συζητούν μεταξύ τους. Διηγούνται που πήγαν και τι παιχνίδια έπαιξαν στις διακοπές τους. Τα μικρά παιδάκια που έρχονται για πρώτη φορά στο Δημοτικό είναι τρομοκρατημένα. Κρατάνε τις μανάδες τους από το χέρι και πολλά κλαίνε. Κοιτάζουν γύρω τους με περιέργεια το μεγάλο σχολείο και αναρωτιούνται αν θα τα καταφέρουν.

3) Υπογράμμισε τα δίψηφα σύμφωνα με κόκκινο και τα δίψηφα φωνήεντα με πράσινο:

- Η Αγγελική κοίταζε το αγκίστρι της και ευχόταν να είχε καλύτερο δόλωμα.
- Ο παππούς αγκάλιαζε συνέχεια το Βαγγέλη.
- Η Ελενίτσα έσπασε το τζάμι και η μαμά της ανησύχησε .
- Η Μαρία άνοιξε το τζάμι και μετά κοίταξε μέσα στην τσάντα της να βρει τα τσιγάρα της.
- Τα κορίτσια της τάξης μου, μου είπαν ότι στην πόλη μας θα έρθει το τσίρκο.
- Η μπάλα του μπέμπη μας, έπεσε μέσα στον κήπο του κυρ Ντίνου και εκείνος εκνευρίστηκε γιατί του χάλασε η μπάλα τα λαχανικά του.
- Μετά το κολύμπι, μου αρέσει να τρώω ντοματοσαλάτα!
- Σε πολλά παιδιά αρέσουν πολύ τα λουκούμια. Άλλα πάλι δεν θέλουν να τα βλέπουν ούτε ζωγραφιστά!
- Η Καίτη είναι η καλύτερη φίλη του Μπάμπη και του Ντίνου.
- Με την οικογένειά μου παραθερίσαμε φέτος το καλοκαίρι σε ένα όμορφο νησί.

- Ο Κώστας παίζει μπάλα με τον Άγγελο κάθε απόγευμα.
- Ο μπάρμπα-Θανάσης, κρατώντας τη γκλίτσα του οδηγεί τις κατσίκες του κάθε πρωί στο βουνό. Εκεί συχνά μαζεύει ξύλα για το τζάκι του. Η γυναίκα του στο σπίτι ασχολείται με τις δουλειές του νοικοκυριού και με τα δύο τους παιδιά, τη Ντίνα και το Λάμπρο. Καμιά φορά πηγαίνει στη στρούγκα και βοηθά τον άντρα της στο άρμεγμα των κατσικιών. Η ζωή στο χωριό είναι πολύ δύσκολη και οι εργασίες κουραστικές.

4) Να γράψεις τις λέξεις στα κουτάκια τους.

μαγεύω, ευχή, γαύρος, ναύτης, αυλή, αυτός, λευκός, ευλογία, νευρικός, ευτυχία, αύριο, Ναυσικά, Ευάγγελος, Ευτυχία, καυτός, αυγοτάραχο

Αυ=αφ	Αυ=αβ	Ευ=εβ	Ευ=εφ

5) Υπογράμμισε τα δίψηφα σύμφωνα στις παρακάτω προτάσεις:

- Ο μπαρμπα-Αντώνης σήκωσε το μαστούνι του και χτύπησε την αλεπού την ώρα που έβγαινε από το κοτέτσι του.
- Η γιαγιά πήρε στην αγκαλιά της το εγγονάκι της, την Αγγελικούλα και κάθισε κοντά στο τζάμι.
- Τα τζιτζίκια όλο το καλοκαίρι τραγουδούν. Λένε ότι είναι πολύ τεμπέλικα έντομα.

- Του παππού μου του αρέσει το τσάι, εμένα πάλι μου αρέσει να μασάω τσίχλες.
- Ο πατέρας της Τζένης είναι ταξιτζής και του αρέσουν πολύ οι μελιτζάνες!
- Πλένω κάθε βράδυ τα δόντια μου γιατί δεν θέλω να χαλάσουν!

6) Ταξινόμησε τις παρακάτω λέξεις:

βροχή, κρότος, τρελός, θρανίο, φράουλα, χρώμα, πρώτος, Μάρθα, πόρτα, αρνί, πέτρα, περνώ, ήρθα, αφρός, ψύχρα, χόρτα, μικρός, βρύση, κοπριά, βάθρο, άσπρος, μάντρα, μπροστά, στρατός, μπλε, γκρίζος, μπλούζα, ντροπή, κάστρο, ασπράδι, Λαμπρή, γκρι

βρ :	κρ :
φρ :	θρ :
ρν :	χρ :
ρθ :	τρ :
πρ :	ρτ :
σπρ :	ντρ :
μπλ :	μπρ :
στρ :	γκρ :

7) Συμπλήρωσε τα γράμματα που λείπουν:

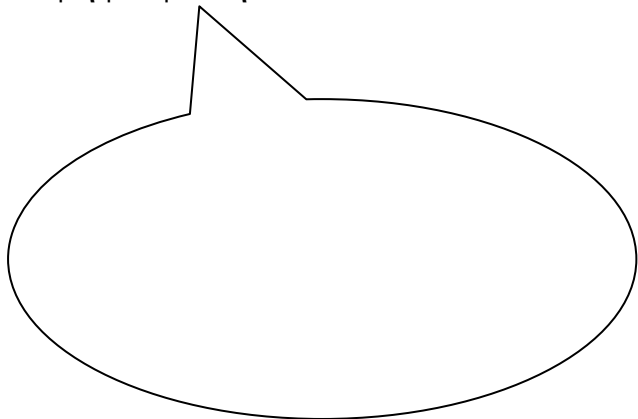
.....γή, λή,ριο,τός,ξηση,κολος,χαριστώ,
χή, δουλ.....ω, ρ.....ευμα, πλ.....ρά,τοκίνητο,γενής,
γερινός, μαγειρ.....ουν, θησ.....ρός,θεία

8) Από το παρακάτω κείμενο να βρεις ποιες λέξεις έχουν συμπλέγματα και να τις γράψεις εδώ:

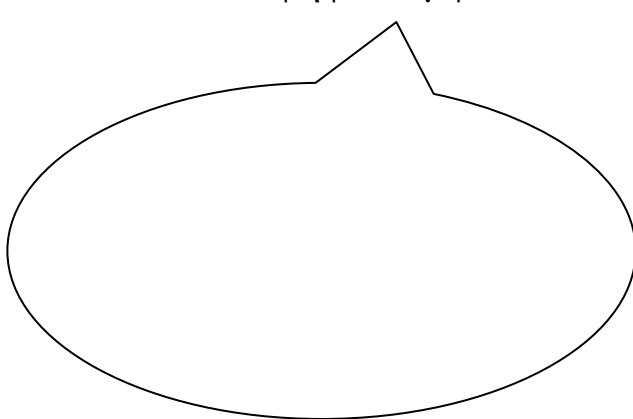
Οι στρατιώτες στο στρατόπεδο κάνουν πολύ εξοντωτικές ασκήσεις. Τρώνε πολύ λίγο φαγητό και δεν πέφτουν στο στρώμα τους ούτε πέντε ώρες καλά – καλά. Όταν ο καιρός είναι βροχερός, πάνε και κάνουν αναβάσεις στα βουνά, μέσα στις λάσπες και στο κρύο. Οι αρβύλες τους και το κράνος τους είναι πολύ βαριά. Το βράδυ δεν έχουν όρεξη ούτε να φάνε καλά καλά και πάνε για ύπνοι κατευθείαν. Οι φαντάροι μας προφυλάσσουν από τον εχθρό.

9) Βρες από το λεξικό σου λέξεις με δίψηφα και να τις γράψεις στο κατάλληλο σχήμα.

Δίψηφα φωνήεντα

Δίψηφα σύμφωνα

10) Συμπλήρωσε όποιο δίψηφο σύμφωνο ταιριάζει:

----ίρκο, παλιά----ος, δό----ι, παν----ούρι, νεράν----ι, ----άρ----ας,
 κορί----ι, Χα----ηαβάτης, Α----ώνης, Ελενί----α, Μαρί----α, πε----έτα,
 ----ι----ίκι, ακούγο----αι, τσα----ί, ----ομάτα, κολύ----ι, α----ίστρι,

Α----ελική, ----άλα, α----ινάρα, α----έλι, παρά----α, Καρα----ιόζης,
λα----ερός, Βα----έλης, κά----ος, φα----άρος

11) Κύκλωσε τα δίψηφα στο παρακάτω κείμενο:

Εμένα το σχολείο μου αρέσει πάρα πολύ γιατί εκεί μαθαίνω πάρα πολλά ωραία πράγματα. Με όλα τα παιδιά είμαι φίλη και στα διαλείμματα τρώμε παρέα το φαγητό μας. Εμείς μένουμε κοντά στο σχολείο και έτσι δεν κουράζομαι πολύ να περπατώ. Πηγαίνω και έρχομαι σε 5 λεπτά. Άλλα παιδιά μένουν μακριά και αναγκάζονται να παίρνουν το λεωφορείο ή να τα φέρνει ο μπαμπάς τους με το αυτοκίνητο.

12) Βάλε τόνο στις παρακάτω λέξεις και υπογράμμισε τα δίψηφα φωνήεντα:

Σχολείο, οικοπεδο, τραγουδι, χαιρετω, αλεπου, ποιημα, τοιχος,
λαιμος, καφενειο, κουδουνι, καιρος, οικοπεδο, γειτονια, ωραια,
κοιταζω, περνουσα, καπου, Καιτη, πηγαινα, οικογενεια, κουπαστη,
πουλω, σαπουνιζω, κοιλαρας, βουτια, γουρουνι

13) Κύκλωσε τα δίψηφα φωνήεντα:

Χειμώνας! Η κυρα-Μάρω , η αλεπού, δεν έβρισκε πια φαγητό στο βουνό. Κατέβηκε, λοιπόν, στο χωριό που λέτε! Μύρισε για κανένα κοτέτσι. Να εκεί! στην άκρη του χωριού! Ξεκίνησε προσεκτικά για εκεί. Ένιωθε απέραντη ευτυχία στη σκέψη πως εκείνη τη νύχτα δε θα κοιμόταν νηστική. Σκέφτηκε τι χαρές θα έκανε το μικρό αλεπουδάκι της γιατί βλέπετε ήταν πονόψυχη η αλεπού. Μα ο σκύλος του σπιτιού κάτι μυρίστηκε και γάβγισε θυμωμένα. Η κυρα-Μάρω όπου φύγει φύγει από την τρομάρα της. Και έτσι έμεινε και αυτό το βράδυ νηστική!!

14) Κύκλωσε τα δίψηφα σύμφωνα στο παρακάτω κείμενο και βάλε τόνους:

Ο θειος του Μπαμπη και της Ελενιτσας είναι ταξιτζής. Πηρε τα παιδιά και τα πήγε στο θέατρο σκιών να δουν Καραγκιοζή. Εκεί συναντήσαν τον φίλο τους τον Αντώνη, τον Ντιμη και την Μαριτσα. Γελασαν πολύ με τον μπαρμπα-Γιωργο και το Χατζηαβατη.

15) Να αντιστοιχήσεις τις συγγενικές λέξεις:

Ιππότης	γέννηση	άρρωστος	κόλλα
Γεννώ	θαλασσινός	κολλώ	εγγράμματος
Θάλασσα	ιππόδρομος	γράμμα	αρρωσταίνω

16) Να ταξινομήσεις τις παρακάτω λέξεις:

Κουκκίδα, ανάρρωση, Σάββατο, μαλλιά, Άννα, Αττική, παπούς, γλώσσα, εκκλησία, φύλλα, γραμμή, Φίλιππος, ελάττωμα, σύννεφα, θάρρος, τέσσερα, γραμμένος, Σάββας

ββ :
 κκ :
 λλ :
 μμ :
 νν :
 ππ :
 ρρ :
 σς :
 ττ :

17) Στις παρακάτω λέξεις βάλε τα δίψηφα σύμφωνα που λείπουν:

----άλα, τού----α, φε----άρι, ε----όνι, κο----ά, ----ίνα, ----άκι, ----ι----ίκι, ---
 -άι, ---εκούρι, ακου----ώ, α----έλι, α----άθι, κά----ελα, σε----όνι, πέ----ε,
 μελι----άνα, ----άμι, παπού----ι, βαλί----α

Οι λέξεις που, πως και η

*Οι λεξούλες που και πως παίρνουν τόνο όταν ρωτάνε ή φωνάζουν
πολύ*

Π.χ. Πού πήγες χθες; Πώς βρήκες το σπίτι τόσο εύκολα;

Το η παίρνει τόνο όταν διαλέγει και λέγεται διαζευκτικό

Π.χ. Θέλεις σοκολάτα ή παγωτό;

18) Βάλε τόνους σε όλο το κείμενο :

- Πως τα περασες Αθηνα εκει που πηγες;
- Πηγες στο βουνο η στη θαλασσα;
- Ηταν ωραια η εξοχη η προτιμας να μενεις στην Αθηνα ;
- Η δασκαλα μας μας ειπε πως θα παμε εκδρομη.
- Πηγατε στο σχολειο με τα ποδια η με το λεωφορειο;
- Να ερθω να παιξουμε το Σαββατο η την Κυριακη;

Καλή
αρχή να
έχουμε!!

19) Βάλε με τη σειρά τις λέξεις και βάλε τόνους:

σου

Που

χωριο

ειναι

το

σου

εργο

Πως

φανηκε

το

η

πηγες

Με

στην

με

ταξι

πολη

λεωφορειο

σου;

20) Βάλε τόνους στον παρακάτω διάλογο:

- Που ησουν Ρηνα;
- Στη συναυλια που επαιζε η φιλη μου η Αννα.
- Πως πηγες; Επαιξε καλα;
- Ο κοσμος που την ακουσε, ειπε πως επαιξε παρα πολύ καλα!
- Πως πηγες εκει; Πηρες το λεωφορειο η κανενα ταξι;
- Πως να πηγαινα; Πηρα ταξι γιατι ο μπαμπας μου δουλευε και δεν μπορουσε να με παει. Ετσι η θα επαιρνα ταξι η θα εμενα σπιτι.
- Κρατησε πολύ ωρα η συναυλια η λιγη;
- Πως να ξερω; Δεν ειχα ρολοι μαζι μου!!
- Αν πας παλι θα με παρεις και μενα η όχι;
- Πως να αφησω την καλυτερη φιλη μου;

21) Βάζω τόνο στο που, πως και στο η όταν πρέπει:

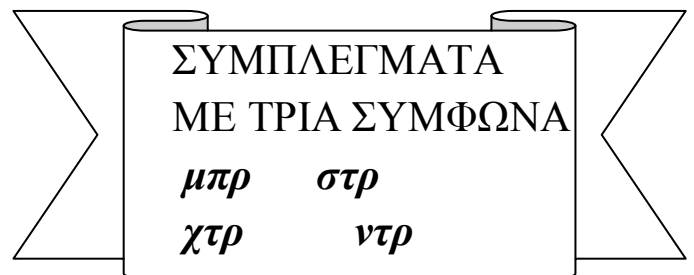
- Τι σου αρέσει πιο πολύ η σοκολάτα η τα γλυκά;
- Μαίρη, θα έρθεις μαζί μου η θα μείνεις σπίτι;
- Πας είπε πως πήγε με το αυτοκίνητο αλλά πώς να την πιστέψεις;
- Ποιον αγαπάς πιο πολύ, τον μπαμπά η τη μαμά;
- Που θα πας το Σάββατο;
- Εκεί που ήταν δεν μπορούσα να το βρω.

- Την ώρα που μου τηλεφώνησες εγώ έλειπα.
- Πως τα πήγες σήμερα με το ωδείο σου;
- Που τρέχεις έτσι βιαστικός Νικόλα;
- Που μου είπες πως παραθερίσατε;
- Η θα έρθω και γω μαζί σου η δε θα πας πουθενά.
- Ποιος σε βοηθά στο διάβασμα, η μαμά η ο μπαμπάς σου;

22) Βάλε τόνο εκεί που πρέπει:

- Χάρηκα που σε είδα, αλλά δεν μου είπες που μένεις.
- Κώστα , για που το έβαλες;
- Από που είσαι εσύ;
- Μαίρη , να έρθω αύριο η μεθαύριο;
- Θα πάμε σινεμά η λούνα-παρκ;
- Δε μου είπες που τηλεφωνούσες.
- Πως είπες πως πήγες;
- Πως τα καταφέρνεις πάντα και είσαι τόσο όμορφη;

ΘΥΜΑΣΑΙ ΤΑ ΣΥΜΠΛΕΓΜΑΤΑ;

23) Κύκλωσε στις παρακάτω λέξεις τα συμπλέγματα:

ντροπή, στρίβω, Αντρέας, σφυρίχτρα, Λάμπρος, χάντρες, αστραπή,
στρατιώτης, ομπρέλα, δέντρο, μπράβο, μάντρα, στρώμα, κόμπρα,
χοντρός, κάστρο, σκιάχτρο, γιατρός, ασπρίζω, εκδρομή, εμπρός,
στρώνω, χοντρός, άντρας, μάντρα

Τα διαλυτικά

*Διαλυτικά βάζουμε όταν θέλουμε να διαβάσουμε χωριστά τα δίψηφα
φωνήεντα ή τους συνδυασμούς*

ΑΣΚΗΣΕΙΣ

24) Βάλε τόνους και διαλυτικά στις παρακάτω λέξεις:

λαικη, σαιτα, πλαι, πλαινος, ωραια, αυπνια, κοροιδο, τρολει, γαιδουρακι,
ταιζω, φαι, χαιδευω, πρωι γαιδουριτσα, μαιμου, μαιντανος, τσαι, Παναθηναικος
,χαιδεψε, χαιδεμα, Μαιος, Μαιου, αιτος, ραισε, χαιδευτικα, κοροιδο,
κοροιδευω, μοιρολοι, ταιζω

25) Βάζω τόνους και διαλυτικά όπου χρειάζεται:

Ο κυρ Μανώλης, ο ψαρας , ειχε παει με το καικακι του για ψαρεμα. Για να
περναι την ωρα του ειχε μαζι του ενα κομπολοι. Ο καιρος ομως ηταν κακος
και η Χαιδω η γυναικα του ανησυχουσε γιατι ο αντρας της αργουσε. Συνεχεια
κοιταζε το ρολοι της και χαιδευε την γατουλα της.

26) Να βάλεις τόνους και διαλυτικά όπου χρειάζεται:

Είμαι Μαιος.

Ηταν 29 Μαιου.

Κοροιδευε την Αγλαια.

Κοροιδεψαμε τους πλαινους μας.

Τον εχουν παραχαιδεψει.

Τον παραχαιδεψα.

Μαρτης γδαρτης και κακος παλουκοκαφτης.

Καθεται πλαι μου και παιζει κομπολοι.

Το πρωι φυγαμε με το καικι.

Οποιος ανακατευεται με τα πιτουρα τον τρων οι κοτες.

Την ταιζω αλλα το φαι δεν της αρεσει και γκρινιαζει.

Εγω το λεω στον σκυλο μου κι ο σκυλος στην ουρα του.

Πινω τον πρωινο μου καφε.

Φασουλι το φασουλι γεμιζει το σακουλι.

27) Διαβάζω το παραμύθι και βάζω τόνους και διαλυτικά όπου πρέπει:

Καποτε το λιονταρι, ο γαιδαρος και η μαιμου εκαναν παρεα και βγηκαν μαζι για κυνηγι. Αφου επιασαν πολλα ζωα τα σωριασαν κατω και το λιονταρι ειπε στο γαιδουρακο να κανει τη μοιρασια. Ο γαιδαρακος τα μοιρασε σε τρια ισα μερη και ειπε στο λιονταρι να διαλεξει οποιο θελει. Μα το λιονταρι θυμωσε, γιατι πιστεψε ότι ο γαιδαρος το κοροιδεψε. Χυμηξε πανω στο γαιδαρο και τον επνιξε. Υστερα επει στη μαιμου να κανει τη μοιρασια. Η μαιμου φοβηθηκε μηπως την πνιξει και αυτή και εδωσε στο λιονταρι τα περισσοτερα!!

Σιγά τα δύσκολα!!

Τα υποκοριστικά

Υποκοριστικά ή χαϊδευτικά λέμε τις λέξεις που μας δείχνουν τα πρόσωπα, τα ζώα και τα πράγματα μικρά

Π.χ. η μάνα - η μανούλα

ΑΣΚΗΣΕΙΣ

28) Γράψε τα υποκοριστικά των λέξεων

σε άκι

δέντρο δεντράκι

μολύβι _____

λουλούδι _____

βράδυ _____

αμπέλι _____

καράβι _____

αρκούδι _____

κουτί _____

χαρτί _____

τραγούδι _____

σύννεφο _____

νερό _____

τραπέζι _____

σε ίτσα

φωλιά _____

φωτιά _____

κορδέλα _____

ποδιά _____

κοιλιά _____

κλωστή _____

γωνιά _____

καραμέλα _____

αγκαλιά _____

ποδιά _____

ελιά _____

μαγκούρα _____

κοπέλα _____

σε ουλα

καρδιά _____

φωνή _____

πατάτα _____

μάννα _____

μητέρα _____

γάτα _____

βάρκα _____

λίμνη _____

σημαία _____

δραχμή _____

σε άκης, ούλης

Γιώργος _____

Παύλος _____

Δημήτρης _____

Μιχάλης _____

Κώστας _____

αδερφός _____

κοντός _____

Θεός _____

Οι συνδυασμοί αυ και ευ

Το αυ διαβάζεται αφ ή αβ

Το ευ διαβάζεται εφ ή εβ

ΑΣΚΗΣΕΙΣ

29) Γράψε τις λέξεις που είναι στο σχήμα στην κατάλληλη θέση:

ευχή, πεύκο, αυλή, λευκό, Παύλος, Λευτέρης,
φεύγω, πύραυλος, μαύρο, καυσαέριο, Ευαγγελία, ψαρεύω,
Δευτέρα, Παρασκευή, φυτεύω, επισκευάζω, Ευτυχία, ευχαριστώ,
ναύτης, λεύκα, ευλογία, αυτί, γεύμα αυτοκίνητο, εύκολος, πλευρά,
απαγορεύω, απόγευμα, ευτυχώς, διευθύντρια, σταυρός, αστροναύτης,
σαύρα, διασταύρωση, σημαδεύω, μαζεύω, αυτόματο, αυλόγυρος,
οινόπνευμα, θαύμα, κεραυνός, τάυρος, τραύμα,
πνευμονία, ευκαιρία, φευγάτος, γεύση

α. Λέξεις με αυ, που διαβάζεται αφ:

β. Λέξεις με αυ, που διαβάζεται αβ:

γ. Λέξεις με ευ, που διαβάζεται εφ:

δ. Λέξεις με ευ, που διαβάζεται εβ:

30) Κύκλωσε στις παρακάτω προτάσεις τις λέξεις με τους συνδυασμούς και μετά να τις γράψεις στο σχήμα που πρέπει:

- Η κυρία ευτυχία έχασε την ταυτότητά της.
- Στις γλάστρες της αυλής η γιαγιά μου φυτεύει κάθε τόσο διάφορα λουλούδια.
- Την αυγή ο Λευτέρης έφυγε για το χωριό με το αυτοκίνητό του.
- Ευτυχώς είναι Παρασκευή σήμερα και δεν έχουμε διάβασμα.
- Εδώ και λίγο καιρό πονάει το αυτί μου.

αυ-αφ

αυ-αβ

ευ-εφ

ευ-εβ

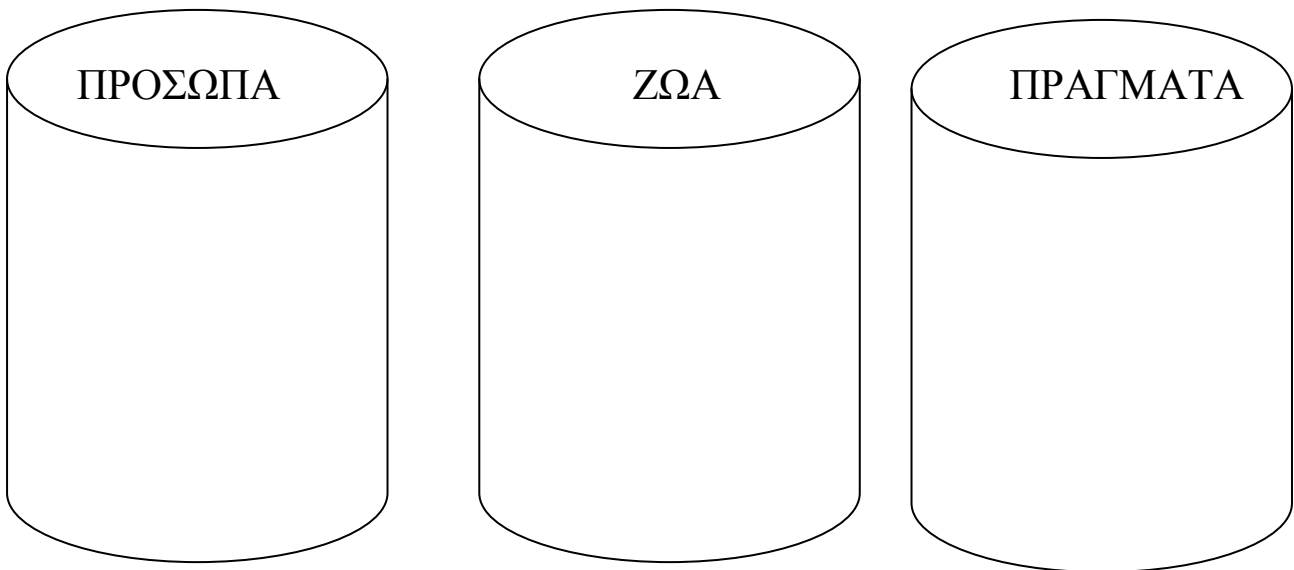
Ουσιαστικά

Ουσιαστικά λέμε τις λέξεις που μας φανερώνουν πρόσωπα, ζώα ή πράγματα

Τα ουσιαστικά μπορεί να είναι αρσενικά , θηλυκά ή ουδέτερα.

ΑΣΚΗΣΕΙΣ

31) Γράψε στους κυλίνδρους από 10 ουσιαστικά

32) Ποια είναι τα ουσιαστικά από τις παρακάτω λέξεις; Να τα υπογραμμίσεις.

Βάζο, δώρο , πιάνο , πιάνω , γράφω, γραφείο, καγκουρό, λαμπερός, τρομάζω, παππούς, διαβάζω, βιβλίο, τραπέζι, τοίχος, μήλο, μιλώ, γιαγιά, ουρανός, μανταλάκι, ακροβάτης, λιοντάρι, πίθηκος, κατσίκα, πίνω, ποτό, φωτεινός, ουρανοκατέβατος, αντάρτης, οδοκαθαριστής, τραπεζίτης, ποτήρι, τεμπελιάζω, βαριέμαι, καλαμπόκι

Αλφαβητική σειρά των λέξεων

**Πολλές φορές θέλουμε να βάλουμε λέξεις σε αλφαβητική σειρά.
Κοιτάζουμε λοιπόν το πρώτο τους γράμμα. Όσο πιο κοντά είναι στο
αλφάβητο, τόσο πιο μπροστά έρχονται οι λέξεις.**

Π. χ. Έχουμε τις λέξεις : γάλα, ψωμί και βόλτα. Το γράμμα της λέξης βόλτα είναι πιο μπροστά στο αλφάβητο, άρα η λέξη βόλτα θα πάει πρώτη. Από τις λέξεις που έμειναν θα κάνουμε πάλι το ίδιο κ.λ.π.

33) Βάλε σε αλφαβητική σειρά τις λέξεις:

στρατόπεδο , ακούω, βλέπω, εργοστάσιο, ραγίζω, χορτάρι, κεραμίδι,
ψαράς, τρώω, ύφασμα, ζαλίζομαι, γαρίδα, ήλιος, φωτιά, δάσος, θάλασσα,
λουλούδι, νάνος, οδοντίατρος, ωραίος, ίσκιος, μανιτάρι, πυραμίδα, ξανά

ΠΡΟΣΟΧΗ: Όταν οι λέξεις αρχίζουν από το ίδιο γράμμα , τότε κοιτάμε το δεύτερο γράμμα τους.

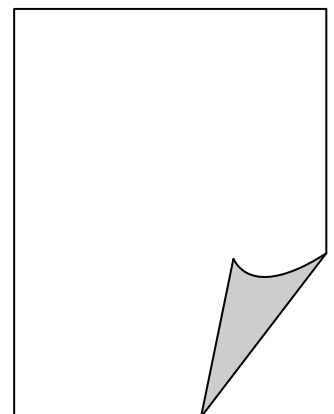
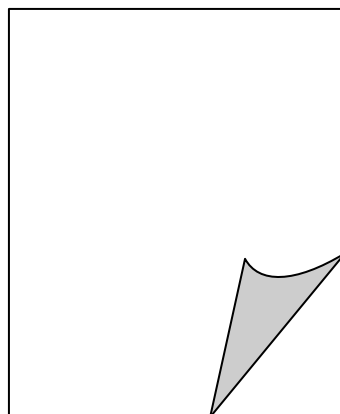
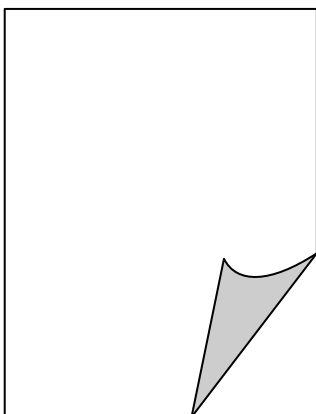
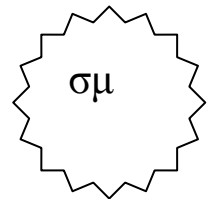
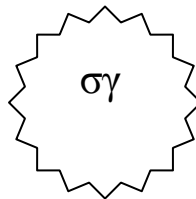
34) Βάλε σε αλφαβητική σειρά τις λέξεις:

αγελάδα, αφρός, αδύνατος, αγράμματος, αχινός, ανάποδος, αλήθεια, αόρατος, ακούραστος, αμήν, αξέχαστος, αράχνη, αβοκάντο, αέρινος, αζαλέα, αήττητος,

Το γραμματάκι σ όταν βρίσκεται μπροστά από τα σύμφωνα **β,γ,μ** ακούγεται
σαν ζ

35) Διάβασε προσεκτικά τις παρακάτω λέξεις και γράψε την κάθε μία εκεί που πρέπει:

κόσμος, λουσμένος, κελάηδισμα, πότισμα, καθάρισμα, σβηστήρι, ασβός, σβούρα, σγουρομάλλα, κόσμημα, κουρασμένος, συλλογισμένος, χτενισμένος, διαμέρισμα, ασβέστης, δροσισμένος

Οι συλλαβές

Όλες οι λεξούλες χωρίζονται σε μικρά κομματάκια που λέγονται συλλαβές

Μονοσύλλαβες λέγονται οι λέξεις που έχουν μία συλλαβή.

Δισύλλαβες λέγονται οι λέξεις που έχουν δύο συλλαβές.

Τρισύλλαβες λέγονται οι λέξεις που έχουν τρεις συλλαβές.

Πολυσύλλαβες λέγονται οι λέξεις που έχουν πάνω από τρεις συλλαβές.

ΑΣΚΗΣΕΙΣ

36) Βάλε τις παρακάτω λέξεις στο σωστό κουτί:

Όχι, καθόλου, γάτα, καφενείο, δεν, τραγούδι, μαχαίρι, και, όμως, μαθητής, που, μαθήτρια, τηλεόραση, μην, καθόλου, ούτε, ας, ουρανός, σοκολάτα, γη, σπίτι, καθαρίζω, κάθε, ψαλιδάκι

Μονοσύλλαβες

Δισύλλαβες

Τρισύλλαβες

Πολυσύλλαβες

Συλλαβισμός

Όταν χωρίζουμε μια λέξη σε συλλαβές λέμε ότι κάνουμε συλλαβισμό

Κανόνες συλλαβισμού

1. Όταν δύο φωνήεντα είναι κοντά το ένα στο άλλο, τότε το καθένα πάει μόνο του και κάνει συλλαβή διαφορετική
Π.χ. αέρας α – έ – ρας
2. Δύο όμοια σύμφωνα χωρίζονται πάντα
Π.χ. θάλασσα θα – λασ – σα
 εκκλησία εκ – κλη – σί – α
3. Τα δίψηφα φωνήεντα, οι δίφθογγοι και οι συνδυασμοί αυ και ευ δε χωρίζονται.
Π.χ. αίθουσα αί – θου – σα
 αύριο αύ – ρι – ο
4. Δύο ή τρία σύμφωνα πάνε μαζί, αν αρχίζει ελληνική λέξη από αυτά. Αν δεν αρχίζει τότε χωρίζονται.
Π.χ λάσπη λά - σπη

37) Να χωρίσεις σε συλλαβές τις παρακάτω λέξεις:

ευτυχία _____

μητέρα _____

άπιαστος _____

πατέρας _____

σημαία _____

ουρανός _____

κελαηδώ _____

σύνεφο _____

άγγελος _____

ωραίος _____

ναύτης _____

παπούτσι _____

οικογένεια _____

μελιτζάνα _____

κολύμπι _____

τρελός _____

κεραμιδάκι _____

μπάρμπας _____

Έλληνας _____

αμμουδιά _____

Σάββατο _____

αίμα _____

φαγητό _____

κουλούρι _____

καναπές _____

ακροβάτης _____

κρεοπώλης _____

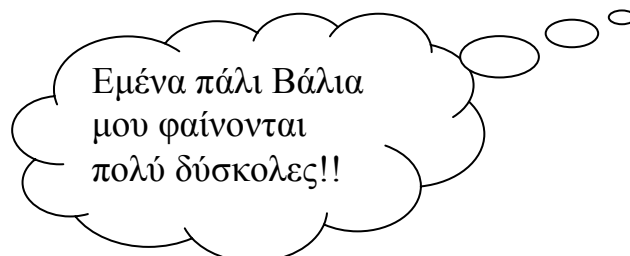
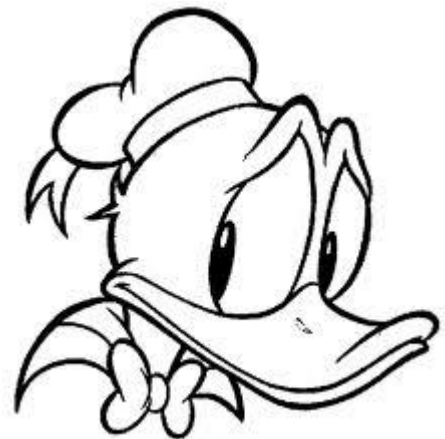
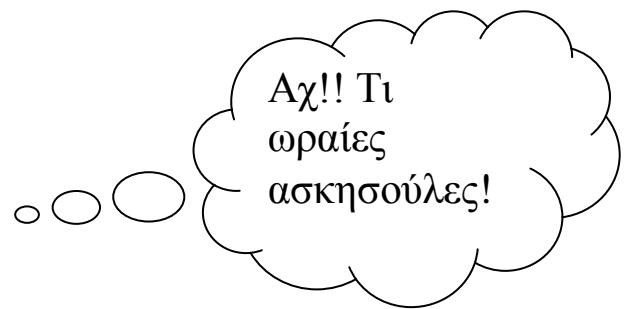
ανταμώνω _____

ξεκούραστος _____

κακοποιός _____

τραγουδοποιός _____

πορτοκαλάδα _____

Διπλά σύμφωνα

Πολλές λεξούλες γράφονται με δύο όμοια σύμφωνα. Αυτά λέγονται διπλά σύμφωνα.

Π.χ. Ελλάδα, θάλασσα, εκκλησία κ.λ.π.

ΔΙΠΛΑ ΣΥΜΦΩΝΑ ΜΠΟΡΟΥΝ ΝΑ ΓΙΝΟΥΝ ΤΑ : ββ – λλ – κκ – λλ – μμ –
νν – ππ – ππ – σσ – ττ

Σημείωση : Με δύο δδ – ζζ – θθ – ξξ – φφ – χχ – και ψψ δεν γράφεται καμία λέξη.

38) Στο παρακάτω κείμενο να βρεις τις λέξεις που γράφονται με διπλά σύμφωνα και να τις υπογραμμίσεις. Μετά να τις αντιγράψεις.

Ο παππούς μου πήρε το περασμένο Σάββατο ένα γράμμα από κάποιο συγγενή του, που λείπει χρόνια από την Ελλάδα. Του έγραφε ότι είχε αρρωστήσει και ότι ήθελε να έρθει στο χωριό του, όπου είχε γεννηθεί. Ο παππούς μου πήγε στην εκκλησία, άναψε ένα κεράκι και κάτω από το κόκκινο φως του καντηλιού προσευχήθηκε για τον συγγενή του.

39) Βάλε στο σωστό αστεράκι τις παρακάτω λέξεις:

Άννα, Γιάννης, συννεφιά, Ελλάδα, Ελληνικός, γεννιέμαι, μαλλιά, πολλά, φύλλα, άμμος, αμμουδιά, γραμμή, κόκκινος, κοκκινίζω, εκκλησία, κόλλα, εννιά, μέλισσα, μελισσοκόμος, θάρρος, θαρρετός, τέσσερα, ιππικό, ιππότης, λάκκος, άρρωστος, αρρωσταίνω, σύννεφα, γενναίος, γλώσσα

κκ

μμ

ππ

ρρ

σσ

νν

σσ

Ο ΤΌΝΟΣ

Τόνο λέμε ένα σημαδάκι που βάζουμε πάνω σε μια λεξούλα, στη συλλαβή που φωνάζει περισσότερο

ΚΑΝΟΝΕΣ ΤΟΝΙΣΜΟΥ

- ❖ Τόνο παίρνει κάθε λέξη που έχει δύο ή περισσότερες συλλαβές. Οι μονοσύλλαβες λέξεις δεν τονίζονται.
- ❖ Τονίζεται όμως το ή όταν είναι διαζευκτικό π.χ. θα βρέξει ή θα χιονίσει;
- ❖ Όλες οι λέξεις παίρνουν ένα τόνο. Υπάρχουν όμως μερικές λέξεις που παίρνουν δύο τόνους όταν ακολουθούν λέξεις όπως το μου, σου, του. Π.χ. το τετράδιό μου, το όνομά σου κ.λ.π.
- ❖ Οι λεξούλες που και πως παίρνουν τόνο όταν ρωτάνε.

40) Βάλε τόνους στο παρακάτω κείμενο:

Το εξοχικό μας σπίτι είναι κοντά στη θάλασσα. Τα καλοκαίρια παμε εκεί και καθομαστε δυο μήνες. Είναι ένα πολύ ωραίο σπίτι που τα παραθύρα του έχουν πολύ ωραία θεα. Παμε με το αυτοκινητο μας . Ο ξαδερφος μου ερχεται κι αυτος μαζί μας. Γιατι πως θα παιζω εγω μονος μου χωρις παρεα; Που θα πηγαινω τα απογευματα μονος;

41) Τόνισε σωστά τις παρακάτω λέξεις:

το ποδηλατο μου
κρατησε με
ο δασκαλος μας
το μαθημα μας
ο ξαδερφος μου
οι κατοικοι τους
βοηθησε τον
ακουσε με
ακολουθησε την

τα προβατα του
τα πραγματα σου
τηλεφωνησε της
το ποδηλατο σου
αφησε το
μαζεψε το
τραγουδησε μας
κρατησε με
περασε μας

Αμάν και αυτοί οι
τόνοι πια... Όλο
με μπερδεύουν!!

42) Βάλε τόνους στο παρακάτω κείμενο:

Καθε απογευμα ο ξαδερφος μου, ο Γιωργος, αφου μαθει πρωτα καλα τα μαθηματα του και γραπει στο τετραδιο του τις εργασιες, που τους εχει βάλει ο δασκαλος τους, παιρνει το ποδηλατο του και πηγαινει να κανει τον περιπατο του. Προχθες, που ηταν με τον ξαδερφο του τον Παντελη, του τρυπησε απ' το ποδηλατο του το λαστιχο του και ταλαιπωρηθηκε πολύ ωσπου να το φτιαξει.

43) Βάλε τόνο στις παρακάτω φράσεις:

- Ο δασκαλος μας είναι πολύ καλος.
- Μου αρεσε παρα πολύ το ποιημα σου.
- Δωσε μου σε παρακαλω το χαρακα σου.
- Τα τετραδια σου Πετρο, δεν είναι καθαρα.
- Διαβασε μας, Κατερινα, αυτο που εγραψες.

- Κοιτάξε τον. Δε φαίνεται αρρωστος;
- Σας αρεσει το αυτοκινητο μας;
- Ακουσε με και μη πας σχολειο σημερα αφου εχεις πυρετο.
- Το αλογο του εσπασε το ποδι του καθως ετρεχε στον ιπποδρομο.
- Τα νησια ειναι πολυ ομορφα. Οι κατοικοι τους ειναι ψαραδες κυριως.
- Κατερινα, ξυπνησε τον τον αδερφο σου, είναι αργα πια!

ΘΥΜΑΣΑΙ ΤΑ ΦΩΝΗΕΝΤΑ ;

Τα φωνήεντα είναι επτά και φωνάζουν δυνατά.

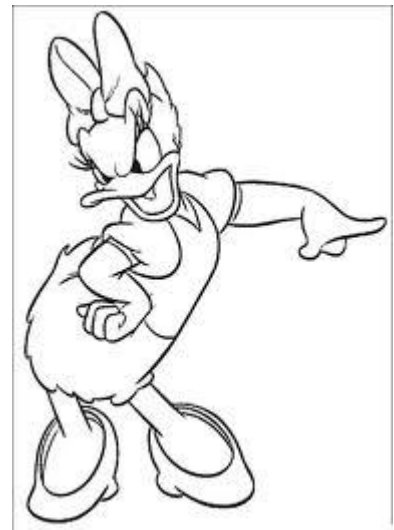
➤ Γράψε τα 7 φωνήεντα:

ΘΥΜΑΣΑΙ ΤΑ ΣΥΜΦΩΝΑ ;

Τα σύμφωνα είναι 17 Και μας μιλούν ψιθυριστά

➤ Γράψε τα 17 σύμφωνα

Γράφετε γρήγορα παιδιά
και μη χαζεύετε!!

Η απόστροφος

Η απόστροφος είναι το σημάδακι (') που μπαίνει στη θέση ενός φωνήεντος που χάθηκε και που βρισκόταν στην αρχή ή στο τέλος μιας λέξης

Π.χ. το άφησα == τ' άφησα

Θα ήθελα ===== θα 'θελα

- Έχουμε δύο λέξεις που η πρώτη τελειώνει σε φωνήεν και η δεύτερη αρχίζει από φωνήεν. Τότε φεύγει το τελευταίο γράμμα της πρώτης λέξης.

Π.χ. από όλα ---- απ' όλα

Με εσένα ----- μ' εσένα

Αλλά όμως ---- αλλ' όμως

Τότε λέμε ότι έχουμε έκθλιψη

- Μερικές φορές φεύγει το πρώτο γράμμα της δεύτερης λέξης.

Θα ήθελα ----- θα 'θελα

Να έρθω ----- να 'ρθω

Τότε λέμε ότι έχουμε αφαίρεση

- Έχουμε δύο λέξεις, που η μία τελειώνει σε φωνήεν και η δεύτερη αρχίζει από σύμφωνο. Φεύγει τότε το φωνήεν της πρώτης λέξης.

Από το ----- απ' το

Τότε λέμε ότι έχουμε αποκοπή.

ΑΣΚΗΣΕΙΣ

44) Κάνε αποκοπή στα παρακάτω.

Από το χωριό..... γράψε του

Από τα βράχια πιάσε τον

Από την πόρτα ψάξε τους

45) Κάνε έκθλιψη ή αφαίρεση όπου πρέπει:

που είναι _____	θα αρχίσω _____
τα άλλα _____	θα ήθελα _____
να είχα _____	του έκανες _____
μου έριξε _____	το άφησα _____
το έφαγα _____	μου έπεσε _____
από όλα _____	τα αρνάκια _____
μου έδωσε _____	το αμπέλι _____
θα έχω _____	το όμορφο _____
σε ευχαριστώ _____	σε εσένα _____
σε αυτούς _____	από όλα _____
με αυτά _____	που είναι _____
που είχε _____	να έχετε _____
μου έπεσε _____	μου έριξες _____
το έφαγα _____	σε ευχαριστώ _____
να έβρισκα _____	να ήξερα _____

Το και γίνεται κι χωρίς απόστροφο

46) Γράψε και διαφορετικά

και η δασκάλα _____

και εγώ _____

και όμως _____

και εσύ _____

και άλλα _____

και εμένα _____

και αυτός _____

και η μητέρα _____

ΠΟΤΕ ΓΡΑΦΟΥΜΕ ΜΕ ΚΕΦΑΛΑΙΟ ΤΟ ΠΡΩΤΟ ΓΡΑΜΜΑ

- Γράφουμε με κεφαλαίο πάντα το πρώτο γράμμα των: ημερών, μηνών, εορτών, ανθρώπων, πόλεων, βουνών, ποταμών.

Όλα αυτά τα ονόματα των πόλεων ημερών κ.λ.π. λέγονται **ΚΥΡΙΑ ΟΝΟΜΑΤΑ**

- **ΑΡΑ:** Με κεφαλαίο γράφουμε το πρώτο γράμμα των Κύριων ονομάτων.
- Επίσης με κεφαλαίο γράφουμε πάντα το πρώτο γράμμα μιας πρότασης.

47) Γράψε με τη σειρά τις ημέρες της εβδομάδας

48) Γράψε με τη σειρά τους μήνες του χρόνου

49) Διόρθωσε τις λέξεις του κειμένου που θέλουν κεφαλαίο και γράψ' τες παρακάτω.

δυο αδέρφια, ο αλέξης και η άννα, θα περάσουν τα χριστούγεννα και την πρωτοχρονιά στο χωριό του πατέρα τους .

είναι ένα πολύ μικρό χωριό που λέγεται κατοχή και βρίσκεται στις πλαγιές ενός βουνού του όλυμπου, κοντά στην ελασσώνα. Τις μέρες των διακοπών τους και ιδιαίτερα τα σάββατα και τις κυριακές θα γνωρίσουν από κοντά τον όλυμπο, την κατοικία των 12 θεών. τη νύχτα των χριστουγέννων θα πάνε στην εκκλησία του αγίου δημητρίου, και την πρωτοχρονιά θα πάνε στην κατερίνη, που βρίσκεται προς τη μεριά του αιγαίου πελάγους.

το σάββατο στις 6 του ιανουαρίου, ημέρα των φώτων θα επιστρέψουν στην αθήνα, την πόλη τους.

50) Κάνε το ίδιο και δω.

μια μέρα τα παιδιά μίλησαν στο σχολείο τους για το καλοκαίρι. η έλενα και ο αδερφός της ο γιώργος είπαν πως θα πήγαιναν τον αύγουστο διακοπές στη σαντορίνη.

η μαρία και η φίλη της η γιαννούλα , είπαν ότι θα πήγαιναν κάθε σαββατοκύριακο στο λαγονήσι που έχουν εξοχικό οι γονείς της μαρίας. ο θανάσης είπε ότι θα πήγαινε σε τους προσκόπους σε ένα βουνό της κρήτης καθώς και στον όλυμπο. η δασκάλα τους άκουσε όλους αλλά εκείνη δεν είπε που θα πήγαινε διακοπές. είπε μόνο ότι μπορεί να πήγαινε στην κρήτη , με τον αρραβωνιαστικό της τον παντελή.

51) Κάνε και δω το ίδιο:

ο κώστας και η λίτσα πήγαν με τους γονείς τους την κυριακή το πρωί στην εκκλησία της ενορίας τους, τον αϊ-λια. μετά την εκκλησία πήγαν όλοι μαζί να πάρουν τη θεια την μελλομένη και το θείο το λουκά για να πάνε μία βόλτα στο βουνό πάρνηθα που είχε χιονίσει. εκεί συνάντησαν τη γειτόνισσά τους, τη φρειδερίκη με τον άντρα της τον κώστα, και διασκέδασαν όλοι μαζί. αφού έφαγαν και έπαιξαν χιονοπόλεμο, έκατσαν λίγο να αγναντέψουν την αθήνα και τον πειραιά που φαινόταν από το βουνό.

52) Ξαναγράψε τις προτάσεις κάνοντας τις εκθλίψεις, τις αφαιρέσεις και τις αποκοπές.

Μου είπε ότι από το βράχο ια ακούγαμε τα αηδόνια.

.....

Φέρε το από το σπίτι και βάλε το με τα άλλα.

.....

Εσύ ήσουν από τους καλύτερους σε αυτό το παιχνίδι.

.....

53) Βάλε όπου πρέπει κεφαλαίο:

το περασμένο σαββατοκύριακο, ο νίκος ανδρεάδης πήρε τα δυο του παιδιά, τη μαρία και την έλενα, και ξεκίνησαν να επισκεφτούν την αθήνα γιατί ζουν στο χωριό οινιάδες και δεν έχουν έρθει ξανά στην αθήνα. ταξίδεψαν με το τρένο. στο ταξίδι τους το τρένο πέρασε από τα μέγαρα, την ελευσίνα, τον ασπρόπυργο και έφτασε στο σταθμό λαρίσης. όσο έμειναν εδώ, επισκέφτηκαν την ακρόπολη, το θησείο, τη βουλή, το σύνταγμα, το εθνικό μουσείο και το λιμάνι του πειραιά.

Πόσο θα γράφουμε
ακόμα κυρα-δασκάλα;

Τα σημεία της στίξης

*Όταν γράφουμε , χρησιμοποιούμε μερικά σημαδάκια για να διαβάζονται πιο καλά οι προτάσεις και να καταλαβαίνουμε καλύτερα το νόημά τους.
Τα σημαδάκια αυτά λέγονται σημεία στίξης.*

Τελεία (.) βάζουμε στο τέλος κάθε πρότασης. Μετά την τελεία ξεκινάμε πάντα με κεφαλαίο γράμμα.

Ερωτηματικό (;) βάζουμε στο τέλος κάθε πρότασης που ρωτάει.

Θαυμαστικό (!) βάζουμε στο τέλος των προτάσεων που δείχνουν θαυμασμό, λύπη, χαρά, φόβο....

Κόμμα (,)βάζουμε όταν θέλουμε να δείξουμε ένα πολύ μικρό σταμάτημα της φωνής όταν διαβάζουμε μια πρόταση.

Αποσιωπητικά (...) βάζουμε όταν θέλουμε να δείξουμε πως η πρόταση έμεινε ατέλειωτη, γιατί δεν θέλουμε να την τελειώσουμε ή γιατί είμαστε συγκινημένοι.

Παύλα (-) βάζουμε όταν έχουμε διάλογο, για να ξεχωρίζουμε τα λόγια του ενός προσώπου από του άλλου.

Ενωτικό (-) βάζουμε όταν μία λέξη δεν χωράει να γραφτεί σε μία σειρά και κόβεται για να συνεχιστεί στην άλλη σειρά.

Εισαγωγικά (« ») βάζουμε όταν θέλουμε να πούμε τα λόγια κάποιου άλλου , όπως ακριβώς αυτό τα είπε.

Παρένθεση () βάζουμε όταν θέλουμε να πούμε μερικές λέξεις ή φράσεις που ολοκληρώνουν αυτά που λέμε.

 ΑΣΚΗΣΕΙΣ

54) Βάλε τελεία και κεφαλαίο γράμμα όπου χρειάζεται.

Ο Νίκος είναι στενοχωρημένος σήμερα ο πατέρας του είναι άρρωστος έχει υψηλό πυρετό ο γιατρός είπε ότι πρέπει να μπει στο νοσοκομείο η μητέρα ειδοποίησε το ασθενοφόρο ο πατέρας περπατούσε με μεγάλη δυσκολία μπήκε στο ασθενοφόρο και πήγε στο νοσοκομείο

Κόμμα βάζουμε για να χωρίσουμε:

- Όμοιες λέξεις που είναι στη σειρά.
- Όμοιες προτάσεις που είναι στη σειρά.

55) Βάλε κόμμα όπου χρειάζεται.

- Χθες αγόρασα τσάντα τετράδια μολύβια μαρκαδόρους χάρακες ξύστρες και σβηστήρες.
- Φόρεσα τα αθλητικά μου παπούτσια πήρα την μπάλα μου του μπάσκετ φώναξα τους φίλους μου και ξεκινήσαμε για το γυμναστήριο.
- Ο Γιώργος έχει μακριά μαύρα σγουρά μαλλιά.
- Ο περιβολάρης σκάλισε τον κήπο του έσπειρε μερικούς καινούριους σπόρους λουλουδιών πότισε τα λουλούδια του και κάθισε να ξεκουραστεί.

- Όταν καλούμε κάποιον, βάζουμε κόμμα.
- Πολλές φορές ανάμεσα στις προτάσεις βάζουμε κόμμα.

56) Να βάλεις κόμμα όπου χρειάζεται.

Κώστα μην πειράζεις τον σκύλο.
 Μην πειράζεις Κώστα τον σκύλο.
 Δεν είναι υγιεινή Αργυρώ η κόκα κόλα.
 Φέρε μου Μαρία ένα ποτήρι νερό.
 Ιωάννα έγραψες μία πολύ καλή έκθεση σήμερα.

57) Να βάλεις κόμμα ανάμεσα στις προτάσεις και ύστερα να αλλάξεις τη σειρά τους.

Αν είσαι άντρας έλα να μετρηθούμε.

.....

Θα πάρεις άριστα αν λύσεις το πρόβλημα.

.....

Όταν χτύπησα πονούσα ανυπόφορα.

.....

58) Να γράψεις δύο προτάσεις με κάθε σημείο της στίξης που μάθαμε.

Με τελεία:

Με κόμμα:

Με ερωτηματικό:

Με θαυμαστικό:

Με αποσιωπητικά:

Με παύλες:

Με ενωτικό:

Με εισαγωγικά:

Με παρένθεση:

59) Μερικές τελείες πρέπει να γίνουν θαυμαστικά. Κάνε τις.

Τι λαμπρός οικογενειάρχης. Μακάρι να του έμοιαζες.

Τι ωραίος πίνακας. Είναι ζωγραφισμένος με τέμπρες.

Το πλοίο βγήκε από το λιμάνι σφυρίζοντας. Αχ, και να ήμουν ανάμεσα στους ναύτες του.

60) Βάλε το κατάλληλο σημείο στίξης στις παρακάτω προτάσεις:

- ο Γιατί δεν ήρθε ο παππούς Μήπως αρρώστησε
- ο Χθες το βράδυ πήγα με τους γονείς μου στον κινηματογράφο
- ο Πω πω τι ωραίος πίνακας
- ο Με πήρε τηλέφωνο και μου είπε θέλεις να έρθεις μαζί μου
- ο Το βιβλίο που μου έκαναν δώρο έχει τίτλο Χωρίς οικογένεια
- ο Σε παρακαλώ μπορείς να κλείσεις την πόρτα
- ο Πόσο θα ήθελα να πηγαίναμε εκδρομή
- ο Τι ωραία λιακάδα που έχει σήμερα
- ο Γιατί είσαι στενοχωρημένη ελπίδα Είμαι στενοχωρημένη γιατί
- ο ο φίλος μου ο Δημήτρης είναι άρρωστος

Όλα τα κείμενα που διαβάζουμε χωρίζονται σε μικρότερα κομμάτια που έχουν το δικό τους νόημα και τα λέμε παραγράφους.

61) Γράψε ένα σύντομο κείμενο με δύο παραγράφους:

62) Ξαναγράψε το παρακάτω κείμενο και χώρισέ το σε 3 παραγράφους:

Ήταν μια φορά ένα μικρό δελφίνι. Ζούσε με τους γονείς του στα ανοιχτά της θάλασσας ξένοιαστο και ευτυχισμένο. Όλη μέρα έπαιζε με τα κύματα, τότε πηδούσε ψηλά στον αέρα, τότε έπαιζε με τα κύματα. Όμως το μικρό μας δελφίνι είχε ένα πολύ μεγάλο ελάττωμα, που στενοχωρούσε τους γονείς του πολύ. Ήταν περίεργο. Ήθελε όλα να τα μαθαίνει, όλα να τα βλέπει. Αυτό όμως, ανησυχούσε τους γονείς του, που φοβόντουσαν μήπως καμιά μέρα τους βάλει σε μπελάδες.

Πάω να φύγω!!!
Αρκετά έγραψα
σήμερα!! Πόνεσε
το χέρι μου!

Οι δίφθογγοι

Δίφθογγοι είναι τα διπλά αυτά φωνήεντα που ακούγονται σαν μια συλλαβή

Π.χ. πουλιά – κελαηδούσαν – λιάζομαι...

Οι δίφθογγοι είναι δύο ειδών : *οι κύριοι* αϊ αη οη όι

και *οι καταχρηστικοί*

ια ιο ιό υα ια ιε ιω
 ειο ειος οιος οια οιο
 οιο οιους οιες

ΑΣΚΗΣΕΙΣ

63) Βάλε σε κύκλο τους καταχρηστικούς και κύριους διφθόγγους στις παρακάτω λέξεις:

γιαγιά, πουλιά, αϊτός, αηδόνι, ρόιδι, βόηθα, αγκαλιά, παιδιά, δυο, λιακάδα, γειτονιά, φτιάχνω, πιάνω, πλατιά, χέρια, διαβάζω, ελιές, λιώνω, κουλούρια, γεια, γιούλια, σχολείο, μια, παιδιά, λιώνω, γιος, κάποια, ίδιος, ίσιος, γυαλί, ποιες, ποιοι, οποιαδήποτε

64) Στο παρακάτω κείμενο βάλε τους διφθόγγους που λείπουν:

Τα παιδ---- άφησαν πίσω τους το χωρ---- και, προχωρώντας δ---- δ---- έφτασαν στη λαγκαδιά. Τα πουλ---- που ήταν κρυμμένα στις φυλλωσ----ς των δέντρων, φτερούγιζαν ξαφνιασμένα. Τα πλατάν---- σκέπαζαν με τον ίσκ---- τους τη ρεματ----. Τα παιδ---- κάθισαν στη σκ---- γ---- να ξεκουραστούν.

65) Συμπληρώνω αη , αι, οη, οι και διαβάζω προσεκτικά:

κ----μός, κ----μάκι, π----δάκια, πλ----νός, ν----ημα, συγγενολ----, κορ---- δεύω, μοιρολ----

66) Γράφω ια και διαβάζω:

ψάρ---, χωρ----, κλαδ----, συρτάρ----, εικοσαρ----, κερ----, ροδ----, φασόλ---- τραπέζ----, κεράσ----, φανάρ----

ΕΠΑΝΑΛΗΠΤΙΚΕΣ ΑΣΚΗΣΕΙΣ

67) Ξαναγράψε τις προτάσεις κάνοντας εκθλίψεις και αφαιρέσεις .

- Κοιτάζω τα άστρα του ουρανού.

.....

- Με έριξε κάτω και με έδειρε.

.....

- Θα ακούσουμε από όλους ένα τραγούδι

.....

- Σε ευχαριστώ που μου έδωσες από όλα.

.....

- Δε μου είπες που είναι τα αγόρια.

.....

68) Κάνε έκθλιψη ή αφαίρεση στις παρακάτω λέξεις:

τα άνθη_____

τα έδειξε_____

με εκείνον_____

θα είναι_____

για άλλους_____

που είχα_____

από το χωριό_____

σου έδωσα_____

μου έριξες_____

να έρθει_____

μου αρέσει_____

να είχαμε_____

τα αστέρια_____

τα αυγά_____

μου είπε_____

μου έλεγε_____

69) Να βάλεις ερωτηματικό ή τελεία όπου χρειάζεται.

- Ξέρεις να λογαριάζεις

- Μου δίνεις ένα μήλο

- Όχι δεν ξέρω

-Δεν έχω μήλο

- Ξέρεις να διαβάζεις

-Μπορείς να χορέψεις

- Ναι, ξέρω πολύ καλά

-Ναι, χορεύω ωραία.

70) Κάνε ερωτήσεις με τις λέξεις.

(πώς)

(πού)

(τι)

(πότε)

(ποιος)

(μήπως)

71) Χώρισε σε συλλαβές τις λέξεις:

πόδια _____

μάτια _____

σπίτια _____

φτιάχνω _____

διαβάζω _____

στέκομαι _____

δείχνω _____

δάσκαλοι _____

αμμουδιά _____

λακκούβα _____

Αύγουστος _____

σαρανταποδαρούσα _____

φορεσιά _____

ευχαριστώ _____

χαίρομαι _____

ζωγραφίζω _____

μέλισσα _____

διάλειμμα _____

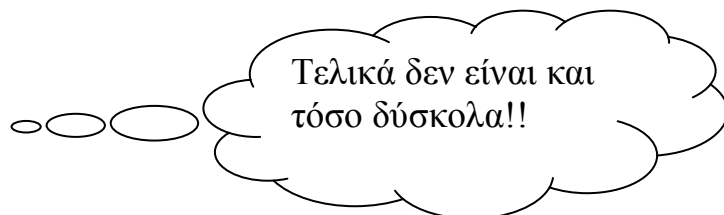
νανουρίζω _____

κοιμάμαι _____

τραμπαλίζομαι _____

αμφιταλαντεύομαι _____

καλαμπουρίζω _____

Η πρόταση

Πρόταση λέγεται μια σωστή και ολοκληρωμένη κουβέντα.

Η πρόταση αρχίζει πάντα με κεφαλαίο και τελειώνει σε τελεία.

Πολλές προτάσεις μαζί που μιλάνε για το ίδιο πράγμα αποτελούν μία παράγραφο.

ΕΙΔΗ ΠΡΟΤΑΣΕΩΝ

ΕΡΩΤΗΜΑΤΙΚΕΣ ΠΡΟΤΑΣΕΙΣ : λέμε τις προτάσεις που ρωτάνε.

Π.χ. Πώς σε λένε;

ΠΡΟΤΑΣΕΙΣ ΕΠΙΘΥΜΙΑΣ: λέμε τις προτάσεις που εκείνος που μιλάει εκφράζει μία επιθυμία. Π.χ. Θα ήθελα να ήμουν πουλί

ΑΡΝΗΤΙΚΕΣ ΠΡΟΤΑΣΕΙΣ: Λέμε όλες τις προτάσεις που έχουν μέσα τους άρνηση, δηλαδή τις λέξεις μη, δε , όχι κ.λ.π.

Π.χ. – Μη τρέχεις Κώστα.

Δε θέλω να φάω.

ΚΑΤΑΦΑΤΙΚΕΣ ΠΡΟΤΑΣΕΙΣ: είναι όλες εκείνες οι προτάσεις που δεν έχουν μέσα τους άρνηση. Π.χ. Ο Δημήτρης είναι καλό παιδί.

ΕΠΙΦΩΝΗΜΑΤΙΚΕΣ ΠΡΟΤΑΣΕΙΣ: είναι οι προτάσεις με τις οποίες εκφράζουμε τον θαυμασμό μας για κάτι.

Π.χ. Τι ωραίος ζωγραφικός πίνακας!

ΠΡΟΤΑΣΕΙΣ ΚΡΙΣΕΩΣ : είναι οι προτάσεις με τις οποίες κρίνουμε κάτι, λέμε δηλαδή πως μας φαίνεται κάτι, αν μας αρέσει ή όχι. Π.χ. Αυτό το φόρεμα είναι πολύ όμορφο.

ΑΣΚΗΣΕΙΣ

72) Να γράψεις δύο προτάσεις:

ερωτηματικές

επιθυμίας

αρνητικές

καταφατικές

κρίσεως

επιφωνηματικές

73) Γράψε δίπλα από κάθε μία πρόταση τι είδος είναι:

Προτάσεις

Είδος

Τι ώρα είναι;

Πού θα πας το βράδυ;

Τι ωραίος πίνακας!!

Δώσε μου τη γόμα σου.

Δε θέλω παγωτό σήμερα.

Το καράβι έφτασε με καθυστέρηση.

Μη φωνάζετε μέσα στην τάξη.

Πολύ ωραίο φόρεμα φοράς σήμερα!

Δεν μου αρέσει η σοκολάτα.

Πού μένετε;

Ο καιρός είναι χάλια σήμερα.

Μη πετάς σκουπίδια κάτω Δήμητρα.

Η Σταυρούλα είναι καλή μαθήτριά.

74) Να μετατρέψεις τις παρακάτω καταφατικές προτάσεις σε αρνητικές:

Ο Κώστας διαβάζει.

Η δασκάλα σήμερα φωνάζει πολύ.

Η Μαρία θέλει να πάει περίπατο.

Ο ήλιος είναι λαμπερός.

Η κυρία μου είναι νευρική.

Η τηλεόραση χάλασε.

Το σπίτι θέλει βάνιμο.

Μίλα δυνατά.

Σήμερα θα πάω σινεμά.

Το μεσημέρι θα πάω

βόλτα. _____

Αύριο θα πάω για ψώνια. _____

Αυτό το τραγούδι μου αρέσει. _____

Πήγαινε να παίξεις. _____

75) Να μετατρέψεις τις παρακάτω αρνητικές προτάσεις σε καταφατικές:

Η Κική δεν ήρθε σήμερα. _____

Ούτε γλυκό θέλω ούτε αρμυρό. _____

Δεν άκουσα τίποτα. _____

Δε θα φάω σοκολάτα. _____

Δε θα πάω σχολείο αύριο. _____

Μη κάνεις φασαρία. _____

Μην κάθεται στον ήλιο πολλές ώρες. _____

Δεν αγοράζω ποτέ ζαχαρωτά. _____

Σε μία πρόταση μπορούμε να αλλάξουμε τη σειρά των λέξεων , χωρίς να αλλάξει το νόημά της.

Π.χ. Ο αέρας φυσά δυνατά.

Δυνατά φυσά ο αέρας.

Φυσά δυνατά ο αέρας.

76) Άλλαξε τη σειρά των λέξεων (με δύο τρόπους) στις παρακάτω προτάσεις και γράψε τις δίπλα:

Ο ουρανός συννέφιασε. _____

Η Γη είναι στρογγυλή. _____

Η μαμά μου είναι αδύνατη. _____

Ο μπαμπάς μου είναι όμορφος. _____

Τραγουδάω πάρα πολύ δυνατά. _____

Σήμερα πήγαμε εκδρομή. _____

Θα έρθει η θεία μου σήμερα. _____

Δώσε μου ένα ποτήρι νερό. _____

Ξέρω να διαβάζω πολύ καλά. _____

Κάθε μέρα ποτίζω τα λουλούδια. _____

Το θείο μου τον λένε ώστα. _____

77) Να βάλεις ερωτηματικό ή τελεία.

Είσαι καλά

Με ρώτησε πόσο χρονών είμαι.

Σε ποια τάξη πάτε

Πόσα αδέρφια έχεις

Με ρώτησε αν είμαι καλά

Πόσο χρονών είσαι

Με ρώτησε σε ποια τάξη πάμε

Με ρώτησε πόσα αδέρφια έχω

78) Βάλε στη σωστή σειρά τις παρακάτω λέξεις και κάνε προτάσεις: (μη ξεχνάς να βάζεις κεφαλαίο το πρώτο γράμμα και τελεία στο τέλος).

➤ πάρω μεγάλο καλοκαίρι ένα θα το ποδήλατο

➤ γιατί δρόμο μην σου θα πατήσει παίζεις δίπλα μπάλα την με αυτοκίνητο στο σε κανένα

➤ του πολύ στην σχολείου ώρα παιδιά αυλή τα σήμερα

➤ πάει τρέλα βουνά η δεν στα

www.coloring-pages-kids.com

Τι να κάνω; Θα τις
αντέξω και αυτές
τις ασκήσεις!!!

Παρομοίωση

Πολλές φορές δύο πραγματάκια που μοιάζουν πολύ μεταξύ τους τα παρομοιάζουμε και βάζουμε τη λεξούλα σαν. Αυτό λέγεται παρομοίωση.

Π. χ. Είναι αργός σα χελώνα.

79) Να αντιστοιχίσεις αυτά που ταιριάζουν:

Μυτερό	σαν παπαρούνα	ίσιος	σαν άνεμος
Μαλακό	σαν χιόνι	γρήγορος	σαν κυπαρίσσι
Κόκκινος	σαν πούπουλο	γλυκός	σαν φάρμακο
Άσπρος	σαν καρφίτσα	πικρός	σαν πούπουλο
Σκληρός	σαν ατσάλι	ελαφρύς	σαν ελέφαντας
Κρύος	σαν πάγος	βαρύς	σαν το μέλι

80) Φτιάξε παρομοιώσεις όπως στο παράδειγμα:

αλεπού, αστακός, μέλι, λεμόνι, κλόουν,
 βελούδο, χελώνα, λαγός, αηδόνη, πούπουλο χιόνι, πέτρα, σίδηρο,
 δελφίνι, παπαρούνα, αρνάκι, περιστέρι, ρολόι, γίγαντας, γάιδαρος,
 μέλισσα, μανιτάρι, φίδι, παπαγάλος, βδέλλα, φαρμάκι, ήλιο)

Είναι απαλό σαν βελούδο.

Είναι ντυμένος σαν ----- Είναι φλύαρος σαν -----
 Σέρνεται σαν ----- Είναι πικρό σαν -----
 Φυτρώνει σα ν----- Είναι λευκός σαν -----
 Είναι γλυκό σαν ----- Είναι κίτρινος σαν -----
 -Είναι οπλισμένος σαν ----- Τρέχει γρήγορα σαν -----
 Είναι εργατικός σαν ----- Πηγαίνει αργά σαν -----
 Είναι αθώος σαν----- Κολλάει σα ν -----
 Τραγουδάει γλυκά σαν -----
 -Είναι σκληρός σαν -----
 Είναι βαρύ σαν -----
 Είναι πεισματάρης σαν -----
 Κολυμπά σαν -----
 Κοκκίνισε σαν -----
 Είναι ήρεμος σαν-----
 Η καρδιά μου χτυπάει σαν-----
 Είναι ψηλός σαν -----
 Το πρόσωπό του έλαμπε σαν -----

Εγώ αυτά
 τα παίζω
 στα
 δάχτυλα!!!

Ρήματα

Ρήματα λέγονται οι λέξεις που μας δείχνουν τι κάνει ή τι παθαίνει ή σε ποια κατάσταση βρίσκεται ένα ουσιαστικό

Π.χ. Ο Κώστας παίζει στην αυλή. (τι κάνει ο Κώστας; **Παίζει** στην αυλή)

Ο Κώστας χτύπησε. (τι έπαθε ο Κώστας; **Χτύπησε**)

Ο Κώστας κοιμάται. (Σε ποια κατάσταση βρίσκεται ο Κώστας; **Κοιμάται**)

Τα ρήματα παίρνουν μπροστά τις λεξούλες εγώ , εσύ, αυτός, αυτή αυτό, εμείς , εσείς, αυτοί.

- *Τα περισσότερα ρήματα τελειώνουν σε –ω και γράφονται πάντα με ω (ωμέγα)*
- *Πολλά τελειώνουν σε –μαι και γράφονται πάντα με αι (άλφα γιώτα)*

ΑΣΚΗΣΕΙΣ

81) Υπογράμμισε με μια κόκκινη γραμμή τα ρήματα στο παρακάτω κείμενο:

- Α! τι θησαυροί ! Πόσα σπυριά σιτάρι! Είσαι πολύ πλούσιος αφέντη και ευτυχισμένος!
- Ω! Καλώς τον κυρ-τζίτζικα! Δεν είσαι ο τζίτζικας; Έχω καιρό να σε δω και σε βλέπω αδυνατισμένο. Εσύ με γνωρίζεις;
- Ου, βέβαια! Είσαι το μυρμήγκι. Πάντα δουλειές βλέπω.

- Ε, τι να κάνω; Έπιασε ξαφνικά μπόρα, μου έβρεξε το αποθηκευμένο σιτάρι και το έβγαλα στον ήλιο να στεγνώσει. Σε λίγο θα το βάλω μέσα πάλι. Μπορούσα να το αφήσω να σαπίσει; Μα εσύ πως από δω;
- Η ανάγκη με έφερε, κυρ-μέρμηγκα. Χειμώνας, βλέπεις, κρύο. Με σφίγγει η πείνα και δεν έχω το παραμικρό να βάλω στο στόμα μου.

82) Να βάλεις σε κάθε στήλη τη λέξη που πρέπει:

(γάτα, διαβάζω, βαθαίνω, κατσίκια, μιλώ, γράφω, τραπέζι, μαγειρεύω, κοιτάζω, βιβλίο, μαχαίρι, χάνω, πηγαίνει, ομορφιά, λαιμαργία, τραγουδάει, τρέλα, σφυρίζει, αγκομαχάει, τηγάνι, τηλέφωνο, ήλιος, βάθος, αναστενάζω, βάζο, βάζω, πιάνο, πιάνω, μαγείρεμα, μέτρημα, τηλεφωνώ, τηλεφωνητής, μήλο, μιλώ, τηγανίζω, τρελαίνω)

ΟΥΣΙΑΣΤΙΚΑ

ΡΗΜΑΤΑ

_____	_____
_____	_____
_____	_____
_____	_____
_____	_____
_____	_____

83) Βάλε τα παρακάτω ρήματα στο κουτάκι που πρέπει:

τρομοκρατούμαι, φυτεύω, κοιμάμαι, στολίζομαι, φοβάμαι, ξεκουράζομαι,
 χτίζω, γράφω, ντύνομαι, λούζομαι, πλένομαι, ονειρεύομαι, πίνω, αναπαύομαι,
 στολίζω, τραγουδώ, κουρεύομαι, σκέφτομαι

<p><i>Κάνω κάτι</i></p> <p>_____</p> <p>_____</p> <p>_____</p> <p>_____</p> <p>_____</p> <p>_____</p>	<p><i>Παθαίνω κάτι</i></p> <p>_____</p> <p>_____</p> <p>_____</p> <p>_____</p> <p>_____</p> <p>_____</p>	<p><i>Βρίσκομαι σε μία κατάσταση</i></p> <p>_____</p> <p>_____</p> <p>_____</p> <p>_____</p> <p>_____</p> <p>_____</p>
--	---	---

ΤΑ ΠΡΟΣΩΠΑ ΤΟΥ ΡΗΜΑΤΟΣ

➤ ***Τα ρήματα κλίνονται. Έχουν Ενικό και Πληθυντικό αριθμό.***

- *Τα ρήματα παίρνουν μπροστά τους μερικές λεξούλες που λέγονται προσωπικές αντωνυμίες (εγώ, εσύ, αυτός, εμείς, εσείς, αυτοί). Οι λέξεις αυτές είναι και τα πρόσωπα των ρημάτων. Κάθε ρήμα έχει τρία πρόσωπα στον Ενικό αριθμό και τρία πρόσωπα στον πληθυντικό αριθμό.*

Ενικός αριθμός

Πληθυντικός αριθμός

Εγώ (πρώτο πρόσωπο)

Εμείς (πρώτο πρόσωπο)

Εσύ (δεύτερο πρόσωπο)

Εσείς (δεύτερο πρόσωπο)

Αυτός, αυτή, αυτό (τρίτο πρόσωπο)

Αυτοί, αυτές, αυτά (3ο πρόσωπο)

Τα πρόσωπα μας δείχνουν ποιος κάνει αυτό που λέει το ρήμα.

ΟΙ ΧΡΟΝΟΙ ΤΩΝ ΡΗΜΑΤΩΝ

Ένα άλλο σημαντικό στοιχείο (εκτός από τα πρόσωπα) που έχουν τα ρήματα, είναι οι χρόνοι.

Οι χρόνοι των ρημάτων είναι:

ΕΝΕΣΤΩΤΑΣ (τώρα)

Εγώ ποτίζω

ΠΑΡΑΤΑΤΙΚΟΣ (χθες συνέχεια)

Εγώ πότιζα

ΑΟΡΙΣΤΟΣ (χθες, για μία στιγμή)

Εγώ πότισα

ΜΕΛΛΟΝΤΑΣ ΕΞΑΚΟΛΟΥΘΗΤΙΚΟΣ (αύριο συνέχεια)

Εγώ θα ποτίζω

ΜΕΛΛΟΝΤΑΣ ΣΤΙΓΜΙΑΙΟΣ (αύριο για μία στιγμή)

Εγώ θα ποτίσω

ΠΑΡΑΚΕΙΜΕΝΟΣ (βάζουμε μπροστά το έχω)

Εγώ έχω ποτίσει

ΥΠΕΡΣΥΝΤΕΛΙΚΟΣ (βάζουμε μπροστά το είχα)

Εγώ είχα ποτίσει

ΑΣΚΗΣΕΙΣ

84) Δίπλα από κάθε ρήμα να γράψεις σε ποιο χρόνο είναι:

εσείς παίζατε	_____
αυτοί τρώνε	_____
αυτές είχαν μεθύσει	_____
εμείς πήγαμε	_____
αυτοί είχαν κερδίσει	_____
εσείς ήπιατε	_____
αυτά έφαγαν	_____
εμείς θα δροσίζουμε	_____
αυτά θα κοιτάζουν	_____
εγώ έχω πάει	_____

85) Να μεταφέρεις τις προτάσεις στον άλλο αριθμό.

Δεν έχω τετράδιο και συ δεν έχεις γόμα.

Τι είχες χθες και τι έχεις σήμερα;

Ο κυνηγός σημαδεύει και σκοτώνει το ελάφι.

Εμείς κάθε μέρα πλένουμε τα δόντια μας και τα χέρια μας.

Δυσκολεύεται και μπερδεύεται μα αυτήν την άσκηση.

Σκαλίζετε και ποτίζετε τα λουλούδια κάθε μέρα.

 Όταν νηστεύετε δε μαγειρεύετε.

 Εσύ σιδερώνεις και διπλώνεις τα σεντόνια.

 Αυτός πηγαίνει σε μία σχολή και μαθαίνει οδήγηση.

86) Δίπλα από κάθε ρήμα γράψε τον Παρατατικό και τον Αόριστο:

ΕΝΕΣΤΩΤΑΣ

ΠΑΡΑΤΑΤΙΚΟΣ

ΑΟΡΙΣΤΟΣ

εγώ παίζω

εσείς τρέχετε

εσύ μαλώνεις

αυτός πλένει

αυτή σκουπίζει

αυτό διαβάζει

εμείς ράβουμε

αυτοί σκάβουν

αυτές λούζουν

αυτά τρέχουν

εγώ καπνίζω

εσύ κοιτάζεις

αυτός κλαίει

αυτή κεντάει

αυτό παρατηρεί

εμείς τρελαίνουμε	_____	_____
εσείς χαζεύετε	_____	_____
αυτοί πίνουν	_____	_____
αυτές τρέμουν	_____	_____
αυτά σκαλίζουν	_____	_____

87) Δίπλα από κάθε ρήμα γράψε το Μέλλοντα Εξακ. Και το Στιγμ.

Μέλλοντα:

ΕΝΕΣΤΩΤΑΣ	ΜΕΛΛ. ΕΞΑΚ.	ΜΕΛΛ. ΣΤΙΓΜ.
εγώ διαβάζω	_____	_____
εσύ λύνεις	_____	_____
αυτός δένει	_____	_____
αυτή γράφει	_____	_____
αυτό φεύγει	_____	_____
εμείς μένουμε	_____	_____
εσείς κατοικείτε	_____	_____
αυτοί μετακομίζουν	_____	_____
αυτές γλείφουν	_____	_____
αυτά πηγαίνουν	_____	_____
εγώ ψωνίζω	_____	_____
εσύ χαλάς	_____	_____
αυτός σκορπίζει	_____	_____
εμείς πηδάμε	_____	_____
εσείς τηγανίζετε	_____	_____
αυτοί μαγειρεύουν	_____	_____

88) Δίπλα από κάθε ρήμα γράψε τον Παρακείμενο και τον Υπερσυντέλικο στον ίδιο αριθμό και στο ίδιο πρόσωπο:

ΕΝΕΣΤΩΤΑΣ

ΠΑΡΑΚΕΙΜΕΝΟΣ

ΥΠΕΡΣΥΝΤΕΛΙΚΟΣ

εγώ αρρωσταίνω

εσύ προφταίνεις

αυτός ακούει

εμείς συναντάμε

εσείς ρωτάτε

αυτοί κλέβουν

αυτές κουρεύουν

αυτά ταιριάζουν

εγώ μετρώ

εσύ υπολογίζεις

αυτός λογαριάζει

εμείς κάνουμε

εσείς φτιάχνετε

αυτοί γλεντούν

αυτές γελούν

αυτά μαρτυρούν

εγώ τραπεζώνω

εσύ ξεφουρνίζεις

αυτός νανουρίζει

αυτή μουγγανίζει

αυτό βελάζει

εμείς κυνηγάμε

εσείς χρησιμεύετε

αυτοί ροκανίζουν	_____	_____
αυτές καθαρίζουν	_____	_____
αυτά νιαουρίζουν	_____	_____
εγώ μετρώ	_____	_____
εγώ καταπατώ	_____	_____
εσύ βρίζεις	_____	_____

89) Γράψε σε ποιο χρόνο είναι τα παρακάτω ρήματα:

εσείς είχατε τραγουδήσει	_____
αυτοί έχουν λαλήσει	_____
εμείς λατρεύουμε	_____
εσείς είχατε κυνηγήσει	_____
αυτοί είχαν κοιμηθεί	_____
αυτά ξεχειμώνιασαν	_____
εσείς πέσατε	_____
αυτά έχουν φάει	_____
αυτοί έσκισαν	_____
εγώ λάτρεψα	_____
εσύ είχες σκοτώσει	_____
αυτός θα αγαπάει	_____
αυτή θα τρέξει	_____
εμείς είχαμε σκεπάσει	_____
εμείς θα τρίζουμε	_____
εσείς θα τρίξετε	_____
εσείς είχατε στολίσει	_____
εσύ έχεις ντύσει	_____

90) Γράψε σε ποιο πρόσωπο είναι τα ρήματα, σε ποιο αριθμό και σε ποιο χρόνο:

	ΠΡΟΣΩΠΟ	ΑΡΙΘΜΟΣ	ΧΡΟΝΟΣ
εγώ μισώ	_____	_____	_____
αυτός μισούσε	_____	_____	_____
εμείς μισήσαμε	_____	_____	_____
εσύ θα μισείς	_____	_____	_____
αυτή έχει μισήσει	_____	_____	_____
εσείς μισήσατε	_____	_____	_____
αυτό θα μισήσει	_____	_____	_____
αυτοί είχαν μισήσει	_____	_____	_____
εγώ τραγούδησα	_____	_____	_____
εσύ θα τραγουδάς	_____	_____	_____
αυτός τραγουδά	_____	_____	_____
εσείς θα τραγουδήσετε	_____	_____	_____
αυτοί τραγουδούσαν	_____	_____	_____
αυτές τραγούδησαν	_____	_____	_____
αυτά έπαιξαν	_____	_____	_____
αυτές έπαιζαν	_____	_____	_____

Δεν την λατρεύεις
τη Γραμματική;

Συνώνυμες λέξεις ή συνώνυμα λέγονται οι λέξεις που έχουν την ίδια ή περίπου την ίδια σημασία

Π.χ. Ο Γιάννης *δουλεύει* στην Τράπεζα ή Ο Γιάννης *εργάζεται* στην Τράπεζα.

Αντίθετες λέξεις ή αντίθετα λέμε τις λέξεις που έχουν μεταξύ τους αντίθετη σημασία

Π.χ. Ο παπούς μου είναι *γέρος*. Ο αδερφός μου είναι *νέος*.

ΣΗΜΕΙΩΣΗ : Πολλές λέξεις γίνονται αντίθετες αν τους βάλουμε μπροστά ένα *-α* που λέγεται *στερητικό*. Π.χ. νόστιμος – άνοστος

91) Γράψε δίπλα από κάθε λέξη τη συνώνυμή της.

χρήματα _____	πλησιάζω _____
ραντίζω _____	γυρίζω _____
πλάι _____	χωρίς _____
καράβι _____	οδός _____
δωμάτιο _____	άνθος _____
συζητώ _____	μυαλό _____
έπειτα _____	εργασία _____
ανασαίνω _____	άσπρο _____
επιστροφή _____	τζάμι _____

θυμός _____

πλατύ _____

γίδα _____

παγωνιά _____

92) Γράψε μία συνώνυμη δίπλα από κάθε λέξη:

θόρυβος _____

δυνατός _____

επιθυμώ _____

βλέπω _____

δειλός _____

αναχωρώ _____

λύπη _____

άνεμος _____

όμορφος _____

τολμηρός _____

όμοιος _____

αλλιώτικος _____

έπειτα _____

χρωστό _____

φόβος _____

γνωρίζω _____

μητέρα _____

αέρας _____

πάλι _____

βάζω _____

περπατώ _____

αναπνέω _____

κουτί _____

μαζεύω _____

93) Γράψε τις αντίθετες λέξεις:

σωστό _____

φεύγω _____

σκληρός _____

χρήσιμος _____

φανερός _____

ευχάριστα _____

χαρά _____

κλείνω _____

έρχομαι _____

ξυπνώ _____

μιλώ _____

ανεβαίνω _____

ψηλός _____

μεγάλος _____

νέος _____

γρήγορα _____

μαζί _____

προσεκτικά _____

φύγε _____

πολύ _____

94) Κάνε και δω το ίδιο:

γνωστός _____

στενός _____

ενώνω _____

προσθέτω _____

γεμίζω _____

γλυκός _____

όρθιος _____

πλησιάζω _____

κρατώ _____

ευτυχώς _____

αρχίζω _____

συζητώ _____

αρχή _____

πρώτος _____

95) Με τις παρακάτω λέξεις να σχηματίσεις προτάσεις:

Ανοιχτό - κλειστό

Η πόρτα είναι κλειστή και το παράθυρο ανοιχτό

γρήγορα - αργά

μακριά - κοντά

ημέρα - νύχτα

πριν - μετά

προσεκτικός - απρόσεκτος

σκληρό - μαλακό

αριστερά - δεξιά

βράδυ - μέρα

κάθομαι - σηκώνομαι

96) Για κάθε πρόταση γράψε μία αντίθετή της

Ο Κωνσταντίνος ήρθε

Το πλοίο έφυγε

Η κούνια ανέβηκε πολύ ψηλά

Να μη μιλάς δυνατά μέσα στην τάξη

Κλείσε την πόρτα όταν φεύγεις

Ο θεός μου είναι πολύ πλούσιος άνθρωπος.

Το σχολείο που πηγαίνω έχει πολύ μικρή αυλή.

97) Ένωσε τις αντίθετες λέξεις:

σωστό	ήμερος	καλός	άτακτος
κοντός	γενναίος	ωραίος	αργά
νηστικός	φτωχός	μακρινός	χαρούμενος
άγριος	λάθος	φρόνιμος	κακός
δειλός	ψηλός	ανάβει	κοντινός
άσχημος	χορτάτος	γρήγορα	άσχημος
πλούσιος	ωραίος	μέρα	μακριά
καθαρός	βρώμικος	λυπημένος	σβήνει
κρύος	ζεστός	ψηλός	νύχτα
δυνατά	σιγανά	κοντά	κοντός

98) Κάνε έκθλιψη ή αφαίρεση στις παρακάτω λέξεις:

να ακούς_____	να αγαπάς_____
να αφήσω_____	σε έχω_____
με αυτά_____	για αυτό_____
σε ένα_____	σε άφησα_____
θα αφήσω_____	του έδωσε_____
σου έφερα_____	μου έκανε_____
θα ήξερα_____	να ήξερες_____

Οικογένειες λέξεων

Οικογένεια λέξεων

Από μία απλή λέξη μπορούν να βγουν πολλές άλλες. Τις λέξεις αυτές τις λέμε **συγγενικές** και λέμε ότι ανήκουν στην ίδια **οικογένεια λέξεων**.

κήπος
κηπουρός
κηπευτικά
ανθόκηπος
λαχανόκηπος

ΑΣΚΗΣΕΙΣ

99) Γράψε δίπλα από κάθε λέξη όσες πιο πολλές συγγενικές μπορείς:

Τραγούδι

Θάλασσα

Σύννεφο

100) Χώρισε τις παρακάτω λέξεις σε τρεις οικογένειες:

Βιβλίο, βιβλιοθήκη, Ελλάδα, βιβλιοθηκάριος, ελληνική, βουνίσιος,
βουνοκορφή, ελληνικός, βιβλιόσημο, Έλληνας, βουναλάκι, βιβλιαράκι,
βουνοπλαγιά, Ελληνόπουλο, Ελληνίδα, χωματοβούνι, βιβλιοθηκούλα

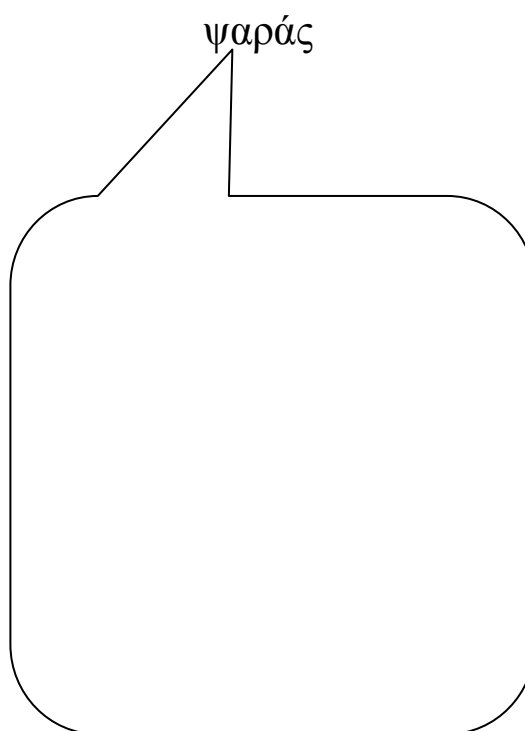
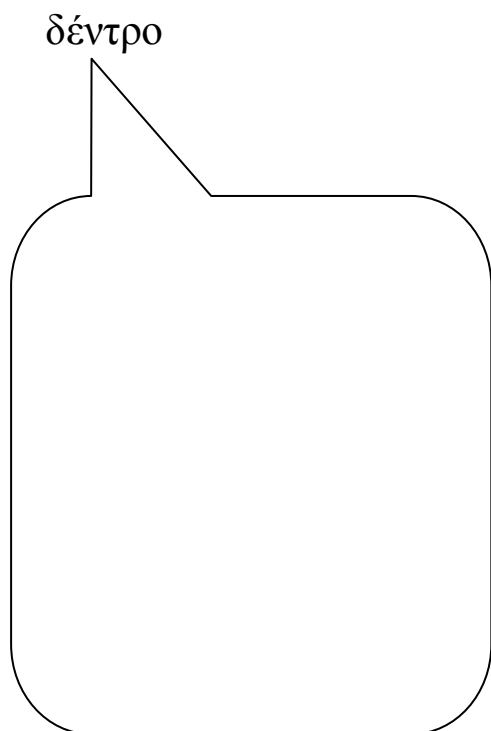
Βιβλίο

Ελλάδα

βουνό

_____	_____	_____
_____	_____	_____
_____	_____	_____
_____	_____	_____
_____	_____	_____

Σε κάθε σχήμα, γράψε όσες συγγενικές λέξεις μπορείς της ίδιας οικογένειας:

101) Από τις παρακάτω οικογένειες λέξεων, μία λέξη δεν ανήκει στην οικογένεια. Να τη βρεις και να τη διαγράψεις:

1^η Οικογένεια λέξεων

Ξύλο – ξύλινος – στραβόξυλο – ξυλάκι – ξυλοκατασκευές – ξυλόφωνο – καρέκλα – ξυλαράκι

2^η Οικογένεια λέξεων

Καπνός – καπνίζει – καμινάδα – κάπνα – καπνοδόχος – καπνοδοχοκαθαριστής

3^η Οικογένεια λέξεων

χαρτί – χάρτινος – χαρταετός – χαρτόνι – τετράδιο – χαρτάκι – χαρτόκουτο.

4^η Οικογένεια λέξεων

κίνηση – αυτοκίνητο – κινούμαι – περπατώ – κινητικότητα – ακίνητος – ευκίνητος.

5^η Οικογένεια λέξεων

χόρτα – χορτόπιτα – πρασινάδα – χορτάρι – χορταρένιο

102) Δίπλα στις παρακάτω λέξεις να γράψεις όσες συγγενικές μπορείς:

Κρέας

Ταξίδι

Ψωμί

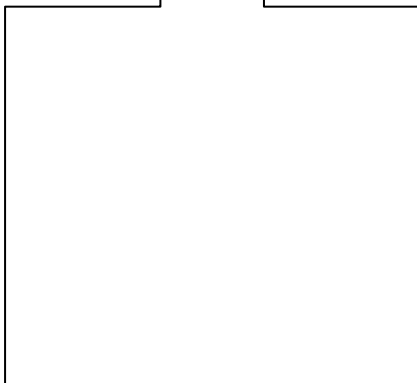
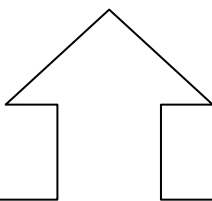
Χοντρός

Ψέμα

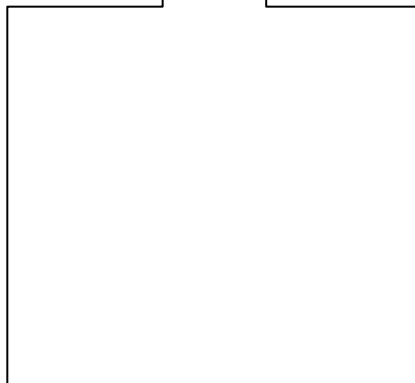
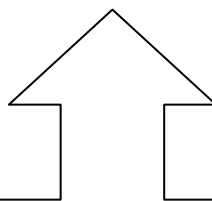
103) Γράψε τις λέξεις στο σχήμα που ταιριάζουν:

(παλιόκαιρος, χωριατόσπιτο, φύλλωμα, χωριάτης, κακοκαιρία, φυλλωσιά, καλοκαίρι, φυλλοβόλο, χωριατόπουλο)

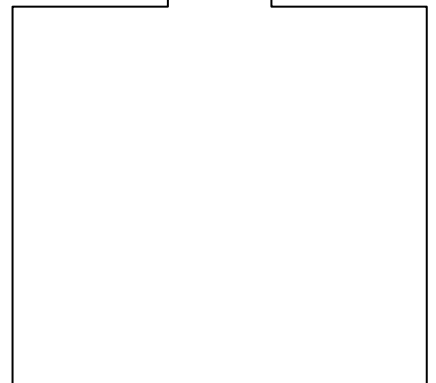
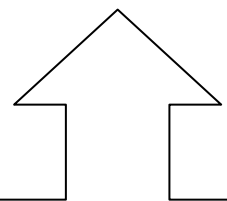
καιρός

φύλλο

χωριό

104) Βάλε σε κύκλο το κομμάτι που είναι ίδιο στις παρακάτω λέξεις:

α) ψηφίζω, ψήφος, ψηφοφόρος, ψηφοδέλτιο, υποψήφιος

β) ψυχή, άψυχος, ψυχαγωγία, πονόψυχος

γ) καιρός, καλοκαίρι, κακοκαιρία, παλιόκαιρος

δ) φύλο, φυλλωσιά, εξώφυλλο, φυλλοβόλο

ε) φίλος, φιλόζωος, φιλία, φιλότιμο

στ) φωνή, φωνάζω, σύμφωνο, άφωνος

ζ) φως, φωτίζω, φωτεινός, φωτογράφος, πολύφωτο

η) κλήρος, κληρώνω, κλήρωση, κληρονόμος, κληρονομιά

105) Γράψε τις λέξεις στην οικογένεια που ταιριάζουν:

γήπεδο, παιδίατρος, παιχνίδι, πεζός, πεζοδρόμιο, παιδικό, πεδιάδα,
χωριατόπαιδο, οικόπεδο, πεζοπορία, παίχτης, παιχνιδότοπος, παιδεία ,
στρατόπεδο, πεζικό, παιχνιδιάρης

παιδ- :

πεδ- :

πεζ- :

παιχ- :

Το υποκείμενο

Για να έχουμε και την πιο απλή πρόταση πρέπει πάντα να έχουμε το ρήμα και το υποκείμενο.

Μια πρόταση μπορεί να έχει δύο ή και περισσότερα υποκείμενα.

Η λέξη που φανερώνει για ποιον γίνεται λόγος μέσα στην πρόταση λέγεται υποκείμενο

Π.χ. Ο Φώτης διαβάζει. Ποιος διαβάζει; Ο Φώτης (υποκείμενο)

Τι κάνει ο Φώτης; Διαβάζει (ρήμα)

Το ρήμα και το υποκείμενο λέγονται **κύριοι όροι** μιας πρότασης.

Για να βρούμε το ρήμα μιας πρότασης ρωτάμε **τι κάνει**.

Για να βρούμε το υποκείμενο μιας πρότασης ρωτάμε **ποιος**.

106) Να συμπληρώσεις τα υποκείμενα.

.....μοσχοβολούν. κελαηδούν.

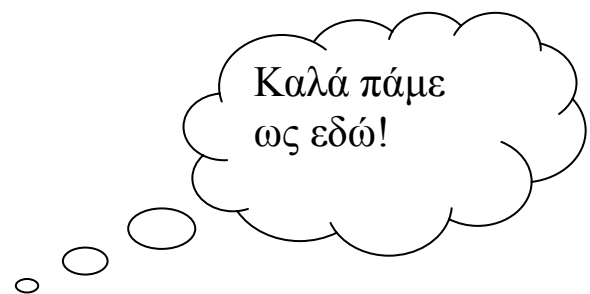
.....διαβάζουν. κοάζουν.

.....γαβγίζουν. χλιμιντρίζει.

107) Στις παρακάτω προτάσεις να υπογραμμίσεις με κόκκινο το υποκείμενο

Ο Σταμάτης παίζει.
 Το ποδήλατο τρέχει.
 Εγώ τραγουδάω.
 Το σχολείο έκλεισε.
 Το μολύβι έσπασε.
 Το μωρό κλαίει.
 Η θεία τρώει.
 Η καθαρίστρια καθαρίζει.
 Ο γάιδαρος γκαρίζει.
 Τραγουδάει ο τραγουδιστής.
 Πιλαλά το άλογο.
 Πουλιάει ο μανάβης.
 Προσεύχεται η γιαγιά.
 Γυμνάζονται οι γυμναστές.
 Η νύχτα είναι φωτεινή.
 Ο ουρανός είναι καθαρός.
 Το γιαούρτι είναι άσπρο.
 Το χορτάρι είναι πράσινο.

Οι μαθήτριες διαβάζουν.
 Έρχεται η γιαγιά και ο παππούς.
 Η μητέρα φωνάζει.
 Οι σφήκες τσιμπούν.
 Η ξύστρα χάλασε.
 Το κορίτσι έπεσε.
 Η Φωτεινή κοιμάται.
 Η γάτα πεινάει και νιαουρίζει.
 Ψέλνει ο παπάς.
 Ροκανίζει το ποντίκι.
 Ποτίζει ο κηπουρός.
 Θερίζει ο γεωργός.
 Τρέχουν οι αθλητές.
 Μελετούν οι φοιτητές.
 Η μέρα είναι λαμπερή.
 Η πέτρα είναι σκληρή.
 Η πίσσα είναι μαύρη.
 Το άγαλμα είναι μαρμάρινο.

Οι αριθμοί

Οι αριθμοί των ονομάτων είναι δύο. Ο Ενικός αριθμός που μας φανερώνει ένα όνομα και ο Πληθυντικός αριθμός που μας φανερώνει πολλά ονόματα.

ΑΣΚΗΣΕΙΣ

108) Γράψε τον Πληθυντικό ή τον Ενικό αριθμό των ουσιαστικών (μη ξεχνάς τα πολλά γράφονται με οι):

ΕΝΙΚΟΣ ΑΡ. ΠΛΗΘΥΝΤΙΚΟΣ ΑΡ. ΠΛΗΘΥΝΤΙΚΟΣ ΑΡ. ΕΝΙΚΟΣ ΑΡ.

η μαθήτρια	_____	τα κοπάδια	_____
η πόρτα	_____	τα κρασιά	_____
το μολύβι	_____	τα κοτόπουλα	_____
η τσάντα	_____	τα ραδίκια	_____
η καρότσα	_____	τα βλίτα	_____
η τραγουδίστρια	_____	τα σκυλιά	_____
η ρυμούλκα	_____	τα κουκουνάρι	_____
η ομορφιά	_____	τα ραβιόλια	_____
η ομιλία	_____	τα μακαρόνια	_____
η εξυπνάδα	_____	τα μανιτάρια	_____
η βουνοπλαγιά	_____	τα κολοκύθια	_____
η μαμά	_____	τα αγγούρια	_____
η πετονιά	_____	τα πιπέρια	_____
η βάρκα	_____	τα ψωμιά	_____

η αστροφεγγιά	_____	τα λουλούδια	_____
η καμινάδα	_____	τα βότσαλα	_____
η μάγισσα	_____	τα κουστούμια	_____
η σφουγγαρίστρα	_____	τα φορέματα	_____

109) Να μεταφέρεις στον πληθυντικό τις παρακάτω προτάσεις:

Η γάτα είναι ένα παιχνιδιάρικο και αξιολάτρευτο ζώακι.

.....

Ο αετός είναι ένα μεγάλο πουλί που ζει στην κορυφή του βουνού.

.....

110) Γράψε τον Πληθυντικό των παρακάτω θηλυκών:

η νίκη	_____	η βροχή	_____
η αυγή	_____	η αυλή	_____
η παλαβή	_____	η χαζή	_____
η έξυπνη	_____	η πονηρή	_____
η τρανή	_____	η μικρή	_____
η κοντή	_____	η χαμηλή	_____
η λιγνή	_____	η αδύνατη	_____
η λεπτή	_____	η κακή	_____
η μυρουδιά	_____	η τρανταχτή	_____

111) Γράψε τον Πληθυντικό αριθμό των Ουσιαστικών:

ΕΝΙΚΟΣ ΑΡ. ΠΛΗΘΥΝΤΙΚΟΣ ΑΡ. ΕΝΙΚΟΣ ΑΡ. ΠΛΗΘΥΝΤΙΚΟΣ ΑΡ.

ο άντρας	_____	ο αετός	_____
ο αφανισμός	_____	ο μαντράς	_____
ο δάσκαλος	_____	ο λύκος	_____
ο ψαράς	_____	ο μαθητικός	_____
ο δρόμος	_____	ο λαγός	_____
ο ναυτικός	_____	ο σκύλος	_____
ο άνθρωπος	_____	ο γείτονας	_____
ο αγροτικός	_____	ο θερισμός	_____
ο ψωμάς	_____	ο ελαιώνας	_____
ο γελαδάρης	_____	ο καφές	_____
ο λοστρόμος	_____	ο μανιακός	_____
ο γλάρος	_____	ο λατρευτός	_____
ο καλός	_____	ο κακός	_____
ο άσχημος	_____	ο όμορφος	_____
ο γαλανός	_____	ο κόκκινος	_____
ο μαύρος	_____	ο άσπρος	_____
ο κίτρινος	_____	ο πράσινος	_____
ο όρθιος	_____	ο καθιστός	_____
ο ζωντανός	_____	ο πεθαμένος	_____
ο λυγερός	_____	ο κουνιστός	_____

112) Γράψε τον Ενικό των ονομάτων:

Οι πετεινοί	_____	Οι σκύλοι	_____
Οι αετοί	_____	Οι καπνοί	_____
Οι τοίχοι	_____	Οι γέροι	_____

οι γιατροί _____	οι δικηγόροι _____
οι φούρνοι _____	οι κάμποι _____
οι μάγοι _____	οι ποταμοί _____
οι πόλεμοι _____	οι κύβοι _____
οι άνεμοι _____	οι λαιμοί _____
οι άγγελοι _____	οι βοσκοί _____
οι χρόνοι _____	οι καιροί _____
οι ποντικοί _____	οι δρόμοι _____
οι λόφοι _____	οι στρατηγοί _____
οι ταχυδρόμοι _____	τα λουλούδια _____
οστρατοί _____	οι κλητήρες _____
οι δάσκαλοι _____	τα σοκολατάκια _____
οι τροχοί _____	τα γατιά _____
τα μανταλάκια _____	τα καλοκαίρια _____
τα τραγούδια _____	τα σπίτια _____
τα λουκούμια _____	τα λουκάνικα _____
τα τρένα _____	τα μεζεδάκια _____
τα κρασιά _____	τα αμπέλια _____

Γεια!!! Αύριο δε
θα έρθω σχολείο.
Θα είμαι
άρρωστος!!

Τα άρθρα και τα γένη των Ουσιαστικών

Οι λεξούλες ο, η, το μπαίνουν μπροστά από τα Ουσιαστικά και λέγονται
άρθρα.

Τα Ουσιαστικά έχουν 3 γένη: το αρσενικό, το θηλυκό και το Ουδέτερο.

Όσα Ουσιαστικά έχουν μπροστά το άρθρο ο είναι *αρσενικού γένους ή αρσενικά*. Π.χ. Ο πατέρας

Όσα Ουσιαστικά έχουν μπροστά το άρθρο η είναι *θηλυκού γένους ή θηλυκά*.
Π.χ. Η μητέρα

Όσα Ουσιαστικά έχουν μπροστά το άρθρο το είναι *ουδέτερου γένους ή ουδέτερα*. Π.χ. Το παιδί

ΑΣΚΗΣΕΙΣ

113) Γράψε 10 αρσενικά Ουσιαστικά, 10 θηλυκά και 10 ουδέτερα:

Αρσενικά _____

Θηλυκά _____

Ουδέτερα _____

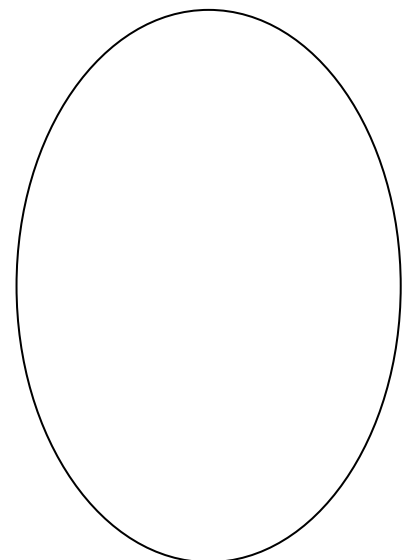
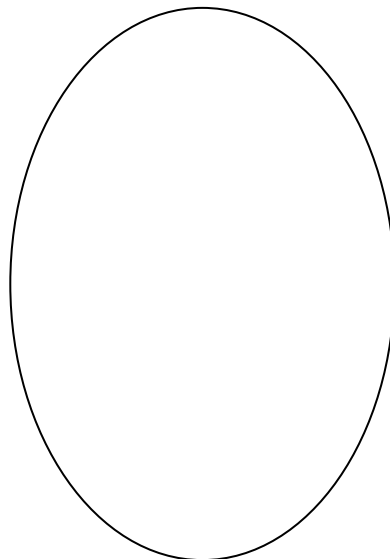
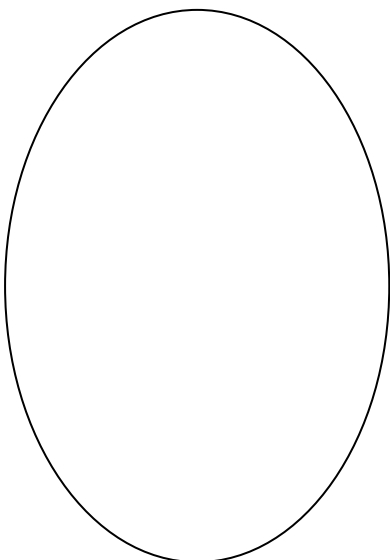
114) Από το παρακάτω κείμενο να βρεις τι γένους είναι τα Ουσιαστικά και να τα γράψεις εκεί που πρέπει:

Εγώ και η Μαρία καθόμαστε στο ίδιο θρανίο που καθόμασταν και πέρυσι. Η δασκάλα μας βάζει μαζί γιατί η Μαρία είναι φίλη μου. Καθόμαστε κοντά στον πίνακα για να βλέπουμε. Η τάξη μας είναι μεγάλη και έχει πολλές αφίσες και κάδρα. Ο τοίχος της είναι άσπρος. Τα δύο παράθυρα είναι μπλε. Την εικόνα με τις πεταλούδες τη ζωγράφισε ο Γιάννης. Ένα βάζο με λουλούδια είναι πάνω στην έδρα της δασκάλας. Η τάξη μας έχει ένα σκαλοπάτι που το Χειμώνα , όταν βρέχει , γλιστράει. Οι κουρτίνες είναι πάντα καθαρές. Το ταβάνι είναι άσπρο. Ο Χάρτης της Ελλάδας κρέμεται από ένα καρφί.

Αρσενικού γένους

Θηλυκού γένους

Ουδέτερου γένους

115) Υπογράμμισε τα ουσιαστικά και κύκλωσε τα ρήματα:

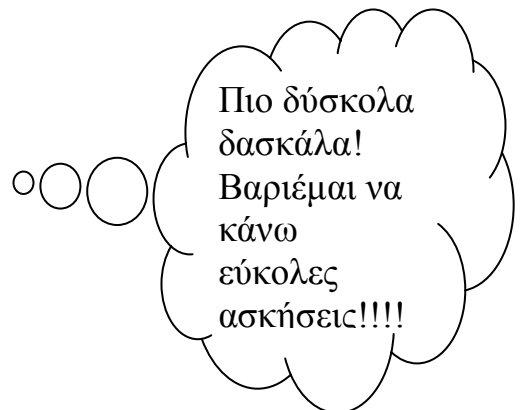
Δηλώνω, ο πίνακας, ο μάγος, κουμπώνω, η νίκη, τρυπώνω, η χαρά, το κάστρο, μακραίνω, ξεραίνω, σαλεύω, το φυτίλι, οι χοροί, μαυρίζω, τα σχολεία, ξεφυλλίζω, τα τραγούδια, σημαδεύω, φουσκώνω, πεθαίνω, οι πηγές, οι χώρες, σκληραίνω, τα τραπεζομάντιλα, οι τσιγαροθήκες, ψαχουλεύω, πικραίνω, οι τηλεοράσεις, σαπίζω

116) Γράψε τώρα τα ουσιαστικά που υπογράμμισες εκεί που πρέπει:

ΑΡΣΕΝΙΚΑ

ΘΗΛΥΚΑ

ΟΥΔΕΤΕΡΑ

Ορθογραφικοί καυόνες

➤ Όλα τα ρήματα που τελειώνουν σε *-ω* γράφονται με *ω* (ωμέγα)

Π.χ. παίζω, γράφω, τρέχω

➤ Όλα τα ρήματα που τελειώνουν σε *-ει* ή σε *-εις* γράφονται με *ει* (έψιλο γιώτα)

Π.χ. εσύ παίζεις, εσύ τρέχεις

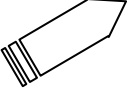
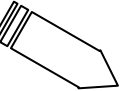
➤ Όλα τα ρήματα που τελειώνουν σε *-ίζω* ή *ιαζω* γράφονται με *γιώτα(ι)* και κρατάνε αυτό το *γιώτα(ι)* και στους άλλους χρόνους.

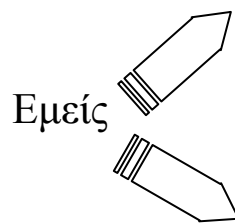
Π.χ. εγώ ποτίζω, εγώ γυρίζω, εγώ γύρισα, εγώ πότισα

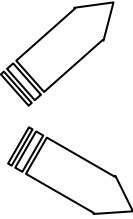
Εξαιρούνται τα ρήματα: δανείζω, δακρύζω, αθροίζω, μοιάζω και αδειάζω.

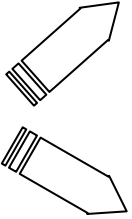
ΑΣΚΗΣΕΙΣ

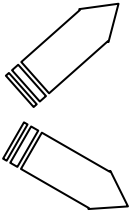
117) Συμπλήρωσε ό,τι λείπει:

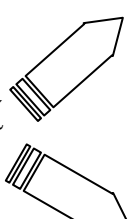
Εγώ		σφυρίζω	σφυρίζουμε
		λυγ_____	λυγ_____
		χωρ_____	_____
		χτ_____	_____
		βαφτ_____	_____
		μυρ_____	_____
		φωτ_____	_____
		ελπ_____	_____
	αρχ_____	_____	

Εσύ σφυρίζεις
 λυγ_____

Εσείς σφυρίζετε
 λυγ_____

Αυτός σφυρίζει
 λυγ_____

Αυτοί σφυρίζετε
 λυγ_____

118) Συμπληρώνω την ακροστιχίδα:

Γ _____	Κάνω γύρους.
Ε _____	Έχω ελπίδες.
Φ _____	Δίνω φως.
Υ _____	Λογαριάζω.
Ρ _____	Χτυπώ με το ραβδί.
Α _____	Αντίθετο του μαυρίζω.

➤ Τα ρήματα σε *-ίζω* κρατάνε το γιώτα και στους άλλους χρόνους.

Π.χ. σκουπίζω – σκούπισα

119) Συμπλήρωσε όπως στο παράδειγμα:

Ενεστώτας	Αόριστος	Παρακείμενος
σκουπίζω	σκούπισα	έχω σκουπίσει
σκαλίζω	_____	_____
στολίζω	_____	_____
δροσίζω	_____	_____
καθαρίζω	_____	_____
ποτίζω	_____	_____
καλλωπίζω	_____	_____
αλατίζω	_____	_____
σφουγγαρίζω	_____	_____
παραμερίζω	_____	_____
αρχίζω	_____	_____
τριγυρίζω	_____	_____
καβουρδίζω	_____	_____
σαπουνίζω	_____	_____
ψηλαφίζω	_____	_____
μαυρίζω	_____	_____
ασπρίζω	_____	_____
κιτρινίζω	_____	_____

120) Να υπογραμμίσεις στο παρακάτω κείμενο τα ρήματα που τελειώνουν σε -ίζει, -ίζουν:

Είναι Σάββατο πρωί και όλοι στο σπίτι ασχολούνται με την καθαριότητα.

Η μητέρα σκουπίζει το σπίτι με κέφι και ξεσκονίζει τα έπιπλα.

Ο πατέρας καθαρίζει τον κήπο από τα αγριόχορτα και ποτίζει τα λουλούδια. Τα παιδιά τριγυρίζουν κοντά τους και βοηθούν όπου χρειάζεται.

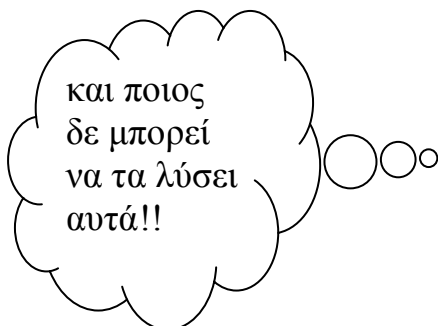
Ο Αζόρ , ο σκύλος, γαβγίζει χαρούμενα. Αύριο, όταν όλοι θα γυρίζουν από την εκκλησία θα τους έχω μία έκπληξη: Θα βρουν το σπίτι πεντακάθαρο!!

➤ Όλα τα ρήματα που τελειώνουν σε ω και αυτό το ω τονίζεται στον Αόριστο γράφονται με η

Π.χ. αγαπώ – αγάπησα, χτυπώ – χτύπησα.

121) Υπογράμμισε στο παρακάτω κείμενο όλα τα ρήματα που τελειώνουν σε –ώ και –ήσω:

Υποσχέθηκα στους γονείς μου ότι φέτος θα μελετώ περισσότερα από πέρυσι. Θα βάλω τα δυνατά μου και θα νικήσω την τεμπελιά μου. Την ώρα του μαθήματος θα είμαι συγκεντρωμένος και θα απαντώ με προσοχή στις ερωτήσεις της δασκάλας μου. Θα προτιμήσω να παίζω λιγότερο. Έτσι πιστεύω, με την προσπάθειά μου αυτή, θα τιμήσω και τον εαυτό μου και τους γονείς μου.

122) Συμπλήρωσε όπως στο παράδειγμα:

ΕΝΕΣΤΩΤΑΣ	ΑΟΡΙΣΤΟΣ	ΠΑΡΑΚΕΙΜΕΝΟΣ
σταματώ	σταμάτησα	έχω σταματήσει
περπατώ	_____	_____
τραγουδώ	_____	_____
κυνηγώ	_____	_____
κελαηδώ	_____	_____
συναντώ	_____	_____
αγαπώ	_____	_____
μελετώ	_____	_____
τριγυρνώ	_____	_____
ταλαιπωρώ	_____	_____
απαντώ	_____	_____
προτιμώ	_____	_____
μοσχοβολώ	_____	_____
καρδιοχτυπώ	_____	_____
χοροπηδώ	_____	_____
απαντώ	_____	_____

➤ Όλα τα ρήματα που τελειώνουν σε -ωνω γράφονται και τα δύο -ω με ωμέγα και κρατάνε το πρώτο -ω και στους άλλους χρόνους.

Π.χ. μεγαλώνω, ψηλώνω, μεγάλωσα, πλήρωσα

123) Συμπληρώνω τα ρήματα όπως στο παράδειγμα:

Ενεστώτας	Παρατατικός	Αόριστος	Παρακείμενος
κλειδώνω	κλείδωνα	κλείδωσα	έχω κλειδώσει
φορτ_____	_____	_____	_____
λερ_____	_____	_____	_____

διορθ_____	_____	_____	_____
βιδ_____	_____	_____	_____
ξηλ_____	_____	_____	_____
διπλ_____	_____	_____	_____
ξαπλ_____	_____	_____	_____
θυμ_____	_____	_____	_____
μαλ_____	_____	_____	_____
γαζ_____	_____	_____	_____
απλ_____	_____	_____	_____
καμακ_____	_____	_____	_____
τρυπ_____	_____	_____	_____
λαδ_____	_____	_____	_____
μεγαλ_____	_____	_____	_____
κυκλ_____	_____	_____	_____
ζυγ_____	_____	_____	_____
τελει_____	_____	_____	_____
εναντι_____	_____	_____	_____

124) Γράφω αντίθετα ρήματα σε –ωνω:

μικραίνω →	μεγαλώνω	μαζεύω →	_____
ψηλώνω →	_____	αρχίζω →	_____
ζεσταίνομαι →	_____	ράβω →	_____
αρχίζω →	_____	ξετυλίγω →	_____

➤ Όλα τα ρήματα που τελειώνουν σε –ευω γράφονται πάντα με συνδυασμό

Π.χ. χορεύω, δραπετεύω

Εξαιρείται το κλέβω.

125) Υπογράμμισε στο παρακάτω κείμενο με κόκκινο τα ρήματα σε –
ώνω και με πράσινο τα ρήματα σε –εύω:

Κοντεύει να νυχτώσει. Οι ποντικοί τρυπώνουν στο κελάρι του κυρ
Αντρέα και όλο και κάτι ξετρυπώνουν. Πότε κανένα κομμάτι τυρί, πότε λίγο
σαλαμάκι.

Η γάτα παραμονεύει. Ίσως κατορθώσει απόψε να πιάσει κανένα ποντικό.
Ο κυρ Αντρέας ξαπλώνει ήσυχος στο κρεβάτι του. Η γάτα κάνει σωστά τη
δουλειά της.

➤ Όλα τα ρήματα που τελειώνουν σε αίνω γράφονται με –αι

Π.χ. πηγαίνω, ανεβαίνω,

Εξαιρούνται τα μένω, δένω, πλένω και όποια βγαίνουν απ' αυτά.

126) Να γράψεις τα παρακάτω ρήματα εκεί που πρέπει:

ζεσταίνω – θερμαίνω – μένω – μαθαίνω – περιμένω – επιμένω – κατεβαίνω
– δένω – προφταίνω – πλένω – προλαβαίνω – ανεβαίνω – παραμένω –
διαμένω – ακριβαίνω – επιδένω – πικραίνω

Σε - αίνω

σε –ένω

128) Συμπλήρωσε τα γράμματα που λείπουν στα παρακάτω ρήματα:

Φυτ_____	λατρ_____	μαγειρ_____	μαζε_____
κλαδ_____	βασιλ_____	κλ_____	καβαλικ_____
ταξιδ_____	σφυρ_____	ελπ_____	λαγ_____
χαρ_____	δακρ_____	αθρ_____	καθαρ_____
δαν_____	αδ_____		

ΤΑ ΒΟΗΘΗΤΙΚΑ ΡΗΜΑΤΑ ΕΙΜΑΙ ΚΑΙ ΕΧΩ

ΕΝΕΣΤΩΤΑΣ

εγώ είμαι
 εσύ είσαι
 αυτός είναι
 εμείς είμαστε
 εσείς είστε
 αυτοί είναι

ΠΑΡΑΤΑΤΙΚΟΣ

εγώ ήμουν
 εσύ ήσουν
 αυτός ήταν
 εμείς ήμασταν
 εσείς ήσασταν
 αυτοί ήταν

ΜΕΛΛ ΕΞΑΚ.

εγώ θα είμαι
 εσύ θα είσαι
 αυτός θα είναι
 εμείς θα είμαστε
 εσείς θα είστε
 αυτοί θα είναι

εγώ έχω
 εσύ έχεις
 αυτός έχει
 εμείς έχουμε
 εσείς έχετε
 αυτοί έχουν

εγώ είχα
 εσύ είχες
 αυτός είχε
 εμείς είχαμε
 εσείς είχατε
 αυτοί είχαν

εγώ θα έχω
 εσύ θα έχεις
 αυτός θα έχει
 εμείς θα έχουμε
 εσείς θα έχετε
 αυτοί θα έχουν

ΑΣΚΗΣΕΙΣ

129) Συμπληρώνω τις προτάσεις με το ρήμα έχω ή είχα στο σωστό πρόσωπο και αριθμό:

Ο Θεός μου _____ πολύ μεγάλο σπίτι.

Τα παιδιά _____ για το σχολείο.

Κάποτε _____ ένα πολύ χαριτωμένο σκυλάκι.

Τι _____ Γιάννη και δε μιλάς σήμερα;

Εμείς δεν _____ δικό μας σπίτι και πληρώνουμε ενοίκιο.

_____ πολλά παιχνίδια στο σπίτι σου;

Όταν τελειώσεις θα _____ χρόνο να παίξουμε;

Πού είπες ότι _____ πάει;

Τι κάνεις; _____ πολύ καιρό να σε δω!

Θα _____ πολλά ρούχα μετά τη γιορτή μου, γιατί δυστυχώς όλοι ρούχα μου φέρνουν!!

_____ πονόδοντο χθες και δεν ήρθες στο μπαλέτο;

130) Συμπλήρωσε με το ρήμα είμαι ή ήμουν στο σωστό αριθμό και πρόσωπο:

Ο Κώστας και ο Παντελής _____ φίλοι.

Χθες _____ επίσκεψη στο θείο μου.

Εσείς _____ πολύ άτακτοι μαθητές.

Εγώ το Σαββατοκύριακο _____ στο χωριό μου.

Πού _____ τέτοια ώρα;

Πού _____ χθες το βράδυ;

«Εγώ _____ πολύ καλή μαθήτρια» μου είπε η μητέρα μου.

Αυτός _____ σπουδαίος ζωγράφος!

Θα _____ πολύ άδικος αν έλεγα ότι δεν έκανες καλή δουλειά!

Θα _____ σπίτι το απόγευμα να σε επισκεφτώ;

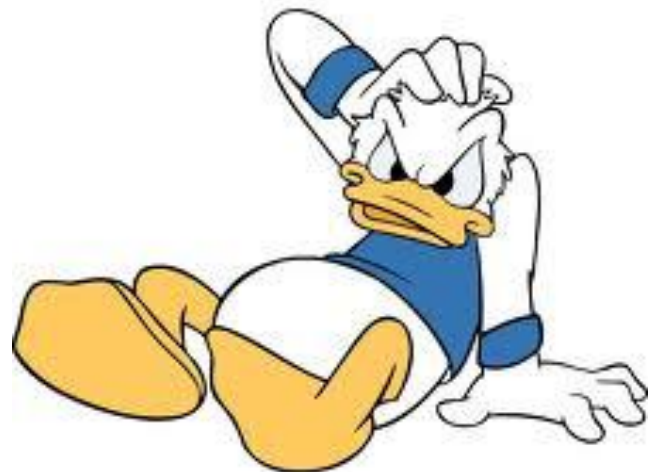
Εμείς _____ στην Πάρνηθα το επόμενο Σαββατοκύριακο!

Που _____ ένα ολόκληρο απόγευμα και σε έψαχνα;

Τίποτα πιο εύκολο
δε βρήκατε να μας
βάλετε;

Θα με τρελάνει
αυτός... Εύκολα
σου φαίνονται
εσένα αυτά;

σύνθετες λέξεις

Σύνθετες λέξεις λέγονται οι λέξεις που γίνονται όταν ενωθούν δύο απλές.

Π.χ. από τις απλές λέξεις άγριο και λουλούδι , γίνεται η λέξη αγριολούλουδο.

➤ **Η πρώτη απλή λέξη λέγεται πρώτο συνθετικό και η δεύτερη απλή λέξη λέγεται δεύτερο συνθετικό**

131) Δίπλα από τις σύνθετες λέξεις να γράψεις τις απλές απ' τις οποίες έχει γίνει:

πηγαινοέρχομαι	_____
πεζόδρομος	_____
καλοκαίρι	_____
καλοτάξιδο	_____
θαλασσοταραχή	_____
γλυκομίλητη	_____
τραπεζομάντιλο	_____
γαλανόλευκη	_____
γοργόφτερα	_____
μπαινοβγαίνω	_____
ανεβοκατεβαίνω	_____

μαυρόασπρο

πολύξερως

γλυκοχάραμα

ολόχρυσο

ηλιοβασίλεμα

χελιδονοφωλιά

πρωτοβρόχια

σιγοψιθυρίζω

σιγοτραγουδώ

χρυσοκίτρινο

φρεσκοπλυμένα

βουνοκορφή

κάτασπρος

εξώπορτα

θερμοπαρακαλώ

Τα βρίσκω
αμέσως
εγώ αυτά!!

132) Ένωσε τις παρακάτω απλές λέξεις και κάνε σύνθετες:

καλή + μέρα

καλή + νύχτα

λύκος + σκύλος

συχνά + ρωτώ

σπίτι + νοικοκύρης

μαχαίρια + πιρούνια

καλή + φωνή

παιδί + τόπος

πεζός + δρόμος

άνθος + κήπος

βοσκός + τόπος _____

γίδα + βοσκός _____

κρεβάτι + κάμαρα _____

χιόνι + νερό _____

άσπρος + μαύρος _____

ανοίγω + κλείνω _____

μπαίνω + βγαίνω _____

πηγαίνω + έρχομαι _____

ανεβαίνω + κατεβαίνω _____

ανάβω + σβήνω _____

χορεύω + πηδώ _____

ξανά + διαβάζω _____

αυλή + τοίχος _____

αυτοκίνητο + δρόμος _____

άγριο + λουλούδι _____

σίδηρος + δρόμος _____

πρώτη + μήνας _____

πρώτη + Μάιος _____

πρώτη + Απρίλιος _____

θάλασσα + νερό _____

αχλάδι + κάμπος _____

πορτοκάλι + φλούδα _____

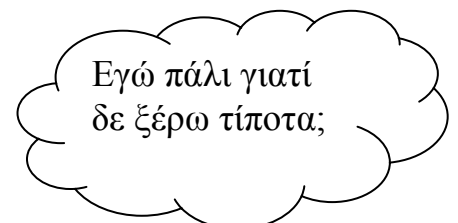
ζάχαρη + νερό _____

κίτρινο + πράσινο _____

κοντός + χοντρός _____

ψηλός + λιγνός _____

γκρίζο + μαύρο _____

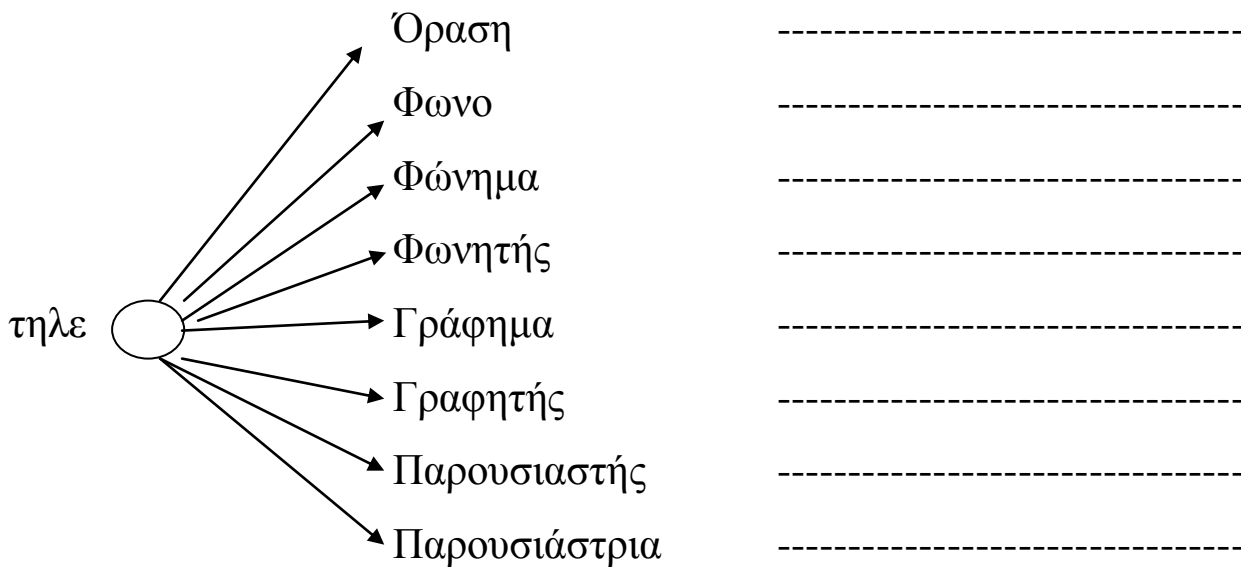
νύχτα + λουλούδι	_____
άγριο + κουνέλι	_____
χρυσό + μύγα	_____
πλατύ + σκαλοπάτι	_____
όμορφο + παιδί	_____
όμορφο + κορίτσι	_____
άνεμος + μύλος	_____
έξω + πόρτα	_____
καλός + καρδιά	_____
πράσινο + λιβάδι	_____
άνεμος + βροχή	_____
αλάτι + πιπέρι	_____
τρώω + πίνω	_____
χελιδόνη + φωλιά	_____
τρέμω + σβήνω	_____
άγριος + άνθρωπος	_____
χιόνι + άνθρωπος	_____
γίδια + πρόβατα	_____
χιόνι + πόλεμος	_____
εύκολος + πίστη	_____

133) Βρες με μία σύνθετη λέξη πως λέμε αυτόν :

Έχει σγουρά μαλλιά	_____
Που πουλά βιβλία	_____
Που φυλάει τη νύχτα	_____
Που φυλάει τα δάση	_____

- Που έχει καλή καρδιά _____
- Που έχει πράσινα μάτια _____
- Που έχει γαλάζια μάτια _____
- Που έχει καστανά μαλλιά _____
- Που έχει ξανθά μαλλιά _____
- Που έχει στρογγυλό πρόσωπο _____
- Που έχει πλατύ πρόσωπο _____
- Που έχει καλή τύχη _____
- Που έχει κακή τύχη _____
- Που έχει κακή μοίρα _____
- Το πουλί της νύχτας _____

134) Γράψε τις σύνθετες λέξεις που γίνονται από το τηλε (μακριά) :

Οι πτώσεις των Ονομάτων

Πτώσεις λέγονται οι διάφορες μορφές που παίρνουν τα ονόματα μέσα σε μία πρόταση.

Οι πτώσεις είναι τέσσερις : **Ονομαστική**

Γενική

Αιτιατική

Κλητική

Ενικός αριθμός

Π.χ. Ο εργάτης κουράζεται πολύ. (Ονομαστική)

Του εργάτη η δουλειά είναι δύσκολη. (Γενική)

Τον εργάτη τον σεβόμαστε. (Αιτιατική)

Εργάτη, σταμάτα λίγο να ξεκουραστείς. (Κλητική)

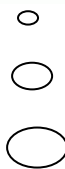
Πληθυντικός αριθμός

Οι εργάτες κουράζονται πολύ. (Ονομαστική)

Των εργατών η δουλειά είναι δύσκολη. (Γενική)

Τους εργάτες τους σεβόμαστε. (Αιτιατική)

Εργάτες, σταματήστε λίγο να ξεκουραστείτε. (Κλητική)

Υπομονή και
τελειώνω!!

Ενικός αριθμός

Η κοπέλα αγαπάει τα λουλούδια. (Ονομαστική)

Της κοπέλας ο κήπος είναι πολύ όμορφος. (Γενική)

Την κοπέλα την αγαπάει η μητέρα της. (Αιτιατική)

Κοπέλα! μου αρέσει ο κήπος σου. (Κλητική)

Πληθυντικός αριθμός

Οι κοπέλες αγαπάνε τα λουλούδια. (Ονομαστική)

Των κοπελών οι κήποι είναι πολύ όμορφοι. (Γενική)

Τις κοπέλες τις αγαπάνε οι μητέρες τους. (Αιτιατική)

Κοπέλες, είστε όλες πολύ όμορφες! (κλητική)

Ενικός αριθμός

Το αγόρι είναι καλόκαρδο. (Ονομαστική)

Του αγοριού το ποδήλατο είναι γρήγορο. (Γενική)

Το αγόρι τρέχει με μεγάλη ταχύτητα. (Αιτιατική)

Αγόρια ! Προσέχετε μη πέσετε. (Κλητική)

Πληθυντικός αριθμός

Τα αγόρια είναι καλόκαρδα. (Ονομαστική)

Των αγοριών τα ποδήλατα είναι γρήγορα. (Γενική)

Τα αγόρια τρέχουν με μεγάλη ταχύτητα. (Αιτιατική)

Αγόρια! Προσέχετε μη πέσετε! (Κλητική)

Τα αρσενικά ουσιαστικά που τελειώνουν σε –ης γράφονται πάντα με ήτα (η)

Π.χ. ο μανάβης – ο κρεοπώλης – ο νοικοκύρης

ΑΣΚΗΣΕΙΣ

135) Να συμπληρώσεις τις παρακάτω προτάσεις με τη λέξη «λαγός» με τη μορφή που πρέπει:

_____ τρώει χορταράκι.

Τα αυτιά _____ είναι μεγάλα.

Η αλεπού κυνηγάει _____.

Τρέχα, _____ να μη σε πιάσει η αλεπού!

Όλοι _____ είναι συμπαθητικά ζώα.

Οι φωλιές _____ είναι κρυμμένες στα χόρτα.

Δεν μπορούμε να δούμε _____ γιατί κρύβονται.

Καλοί μας _____ ελάτε έξω να σας δούμε.

136) Δίπλα από την Ονομαστική πτώση των ονομάτων γράψε τη Γενική πτώση, αφού πρώτα συμπληρώσεις τις καταλήξεις των ονομάτων:

Ονομαστική	Γενική	Ονομαστική	Γενική
ο εργάτ_____	του εργάτη	ο επιβάτης	_____
ο μανάβ_____	_____	ο ναύτ_____	_____
ο κρεοπώλ_____	_____	ο ράφτ_____	_____

ο λαχειοπώλ _____	ο Μιχάλ _____
ο καφετζ _____	ο Δημήτρ _____
ο μαθητ _____	ο Πετράκ _____
ο παπουτσ _____	ο Νικολάκ _____
ο τιμονιέρ _____	ο τιμονιέρ _____
ο καβαλάρ _____	ο Τάκ _____
ο ορειβάτ _____	ο Άρ _____
ο αθλητ _____	ο σπουδαστ _____
ο φοιτητ _____	ο πολεμιστ _____
ο ποιητ _____	ο καθηγητ _____
ο πολίτ _____	ο ταξιτζ _____
ο πελάτ _____	ο λυράρ _____
ο βιολιστ _____	τσαγκάρ _____
ο στρατιώτ _____	ο υπηρέτ _____

Το άρθρο τον γράφεται με όμικρον όταν μιλάμε για ένα πράγμα, και με ωμέγα όταν μιλάμε για πολλά πράγματα.

Π.χ. τον εργάτη ----- των εργατών
τον επιστάτη ----- των επιστατών

ΑΣΚΗΣΕΙΣ

137) Βάλε τον ή των όπου πρέπει :

_____ μαθητή	_____ μαθητών	_____ εργάτη
_____ εργατών	_____ σπουδαστή	_____ σπουδαστών

_____ καφετζή	_____ καφετζήδων	_____ λυράρη
_____ λυράρηδων	_____ μανάβη	_____ μανάβηδων
_____ βιβλιοπώλη	_____ βιβλιοπώληδων	_____ τσαγκάρη
_____ τσαγκάρηδων	_____ φοιτητή	_____ σπουδαστή
_____ ναύτη	_____ ναυτών	_____ επιβάτη
_____ επιβατών	_____ καθηγητή	_____ των καθηγητών
_____ ψάλτη	_____ ψαλτών	_____ αθλητή
_____ αθλητών	_____ ποιητή	_____ ποιητών
_____ μαθητή	_____ μαθητών	_____ επιστάτη
_____ επιστατών	_____ πολίτη	_____ πολιτών
_____ πελάτη	_____ πελατών	

Τα θηλυκά που τελειώνουν σε -η γράφονται με ήτα

Π.χ. η πηγή – η μαμή – η αυγή

138) Συμπλήρωσε τις καταλήξεις των ονομάτων:

η νίκ___, οι μικρ___, η αυγ___, οι κοντ___, η Κικ___, οι χαζ___, η χαζ___, η Ζω___,
 οι τρελ___, οι ποντικ___, η βροχ___, η αράχν___, οι ψηλ___, οι πρώτ___, η
 μηχαν___, οι βασιλικ___, η ροδαυγ___, οι μαλακ___, η καλ___, οι σκληρ___, η
 κακ___, οι κακ___, η ζουμερ___, οι μανιακ___, η μανιακ___, η Ανταρκτικ___, οι
 τραν___, η Αμερικ___, οι λεπτ___, η Βαλτικ___, η κουπαστ___, οι ταλαίπωρ___,
 η πλώρ___, οι μοναχ___, η Βασιλικ___, η μοναχ___, η Μαγδαλην___, οι
 ζωνταν___, η ζωνταν___, η τραν___, η κοντ___, η λεπτ___, οι φανταστικ___, οι
 φανταστικ___, η σγουρ___, οι μελαχριν___, η κατσαρ___

Τα ουδέτερα που τελειώνουν σε ο γράφονται με όμικρον

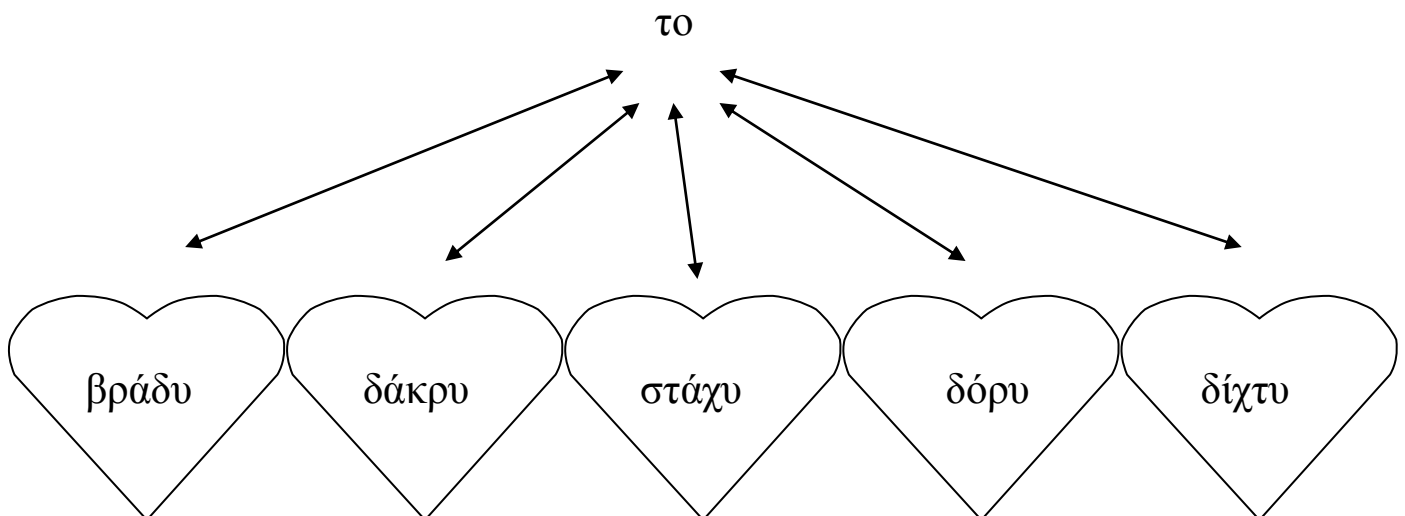
Π.χ. το νερό – το βουνό – το ποτό

139) Συμπλήρωσε τις καταλήξεις των ονομάτων:

Η Κικ __, η Ελέν __, ο Μίμ __ κι ο Νίκ __ είναι φίλοι. Παίζουν όλοι μαζί ένα παιχνιδ __ στην αυλ __. τραβούν στο χώμα μία γραμμ __ για σημάδ __ και αρχίζουν να παίζουν. Σε λίγο όμως πιάνει δυνατ __ βροχ __ και οι δρόμ __ γεμίζουν νερά. Η μητέρα της Κικ __ που τα βλέπει από το τζάμ __ τα φωνάζει να μπουν μέσα στο σπίτ __. Έχουν κιόλας γίνει μούσκεμα. Το κεφάλ __ τους στάζε νερ __. Η Ελέν __ βάζει τα κλάματα. Της πονάει το αυτ __.

Όλα τα ουδέτερα που τελειώνουν σε –ι γράφονται με γιώτα (ι)

Εξαιρούνται :

140) Γράφω τις καταλήξεις των ουδετέρων ονομάτων:

το μωρ__	το λάχαν__	το χέρ__	το αηδόν__	το νερ__
το βράδ__	το δάκρ__	το βιβλί__	το δέντρ__	το σέλιν__
το αρν__	το βαρέλ__	το δίχτ__	το δόρ__	το στάχ__
το τσαμπ__	το θυμάρ__	το κρασ__	το κάστρ__	το χωρι__
το σταφύλ__	το βατόμουρ__	το μυρμήγκ__	το κοτσύφ__	το καρφ__

141) Συμπλήρωσε τις καταλήξεις:

Τα δύο πουλ__ κοίταξαν το ξέν__ αυγ__, κοιτάχτηκαν στα μάτ__, το αγκάλιασαν με τα φτερ__ τους και το ανακάτεψαν με τα δικά τους αυγουλάκ__. το κλαρ__ ρώτησε ανήσυχ__ το πεύκ__ και το πεύκ__ το κλαρ__ και το κλαρ__ το φύλλ__. το φύλλ__ αναζήτησε το πουλ__ στο βουν__. Μα δε βρήκε δέντρ__ να σταθ__. Το αεράκ__ φύσηξε σιγανό και το πήρε και το πέταξε πάνω στο χορτάρ__.
__ είναι το κουκάκ__, φώναξε, και κοίταξε τον ουραν__.

Όταν μιλάμε για μία το άρθρο της γράφεται με ήτα (η), ενώ όταν μιλάμε για πολλές το άρθρο τις γράφεται με ιώτα (ι)

Π.χ. της λίμνης – τις λίμνες

142) Στο παρακάτω κείμενο υπογράμμισε τα θηλυκά ουσιαστικά που έχουν μπροστά τους τα άρθρα τις και της :

Μια φορά κι έναν καιρό ήταν ένα μικρό δελφίνι. Ζούσε με το κοπάδι του στα ανοιχτά της θάλασσας, ξένοιαστο κι ευτυχισμένο. Ήταν η χαρά και το καμάρι της μάνας του. Όλη μέρα έπαιζε με τις φάλαινες, πότε πηδούσε ψηλά στον αέρα, πότε βυθιζόταν στο νερό, πότε κυνηγούσε τις ψαρόβαρκες. Κάποτε, όμως, το μικρό μας δελφίνι χόρτασε τις θάλασσες και θέλησε να γνωρίσει τον κόσμο της στεριάς. Είχε ακούσει τόσες πολλές ιστορίες !!!

143) Βάλε το κατάλληλο άρθρο της ή τις :

___ βάρκας	___ βάρκες	___ πολιτείας
___ πολιτείες	___ αρκούδας	___ αρκούδες
___ μητέρας	___ μητέρες	___ μαμάς
___ μαμάδες	___ βελόνες	___ βελόνας
___ κλωστές	___ κλωστής	___ αυλές
___ αυλής	___ πλατείας	___ πλατείες
___ δόξας	___ δόξες	___ χώρες
___ χώρας	___ κουρτίνες	___ κουρτίνας
___ μηχανές	___ μηχανής	___ πάπιες
___ πάπιας	___ λίμνης	___ λίμνες
___ μηλιάς	___ μηλιές	___ δασκάλες
___ δασκάλας	___ κυρίας	___ κυρίες
___ μοδίστρες	___ μοδίστρας	___ προσευχές
___ προσευχής	___ γλάστρες	___ γλάστρας
___ καρέκλας	___ καρέκλες	___ κουζίνας
___ κουζίνες	___ ησυχίας	___ λατρείας
___ μανιακής	___ μανιακές	___ σκιάς
___ σκιές	___ καλής	___ καλές

___ κακής	___ κακές	___ ψευτιές
___ ψευτιάς	___ μαύρες	___ μαύρης
___ τρελής	___ τρελές	___ θάλασσας
___ θάλασσες	___ στεριάς	___ στεριές
___ βροχής	___ βροχές	

144) Βάλε μπροστά από τις λέξεις το τις ή το της:

.....χώραςμπάλεςρίζας
.....πλάκεςχώρεςκούτας
.....ρίζεςμπάλαςγιορτής
.....κούτεςσελίδαςπλάκας
.....σελίδεςκαλύβαςγιορτές
.....φωτογραφίεςβρύσεςλακούβας
.....εικόνεςλακούβεςβρύσης
.....καλύβεςεικόναςφωτογραφίας

Όταν μιλάμε για έναν το άρθρο τον γράφεται με όμικρον (ο), ενώ όταν μιλάμε για πολλούς το άρθρο των γράφεται με ωμέγα (ω).

Π.χ. τον κηπουρό – των κηπουρών

145) Υπογράμμισε στο παρακάτω κείμενο τα ουσιαστικά που έχουν μπροστά τους τα άρθρα τον ή των:

Ο Σταθμάρχης χαιρέτησε τον κυρ Νικόλα και τον βοήθησε να ανέβει στο βαγόνι. Ακούστηκε ένα σφύριγμα, η ατμομηχανή ξεφύσηξε δυνατά και οι τεράστιες ρόδες των βαγονιών άρχισαν να κυλάνε πάνω στις σιδερένιες ράγες. Ώρες πολλές τσαφ-τσουφ – τσαφ-τσουφ και το τρένο έφτασε στη μεγάλη πόλη

των ανθρώπων, των αυτοκινήτων και των πολυκατοικιών. Ο κυρ Νικόλας σάστισε, ζαλίστηκε από το θόρυβο και τη κίνηση, αλλά δεν κοντοστάθηκε. Τράβηξε κατευθείαν για το γραφείο των γιατρών που του είχαν συστήσει.

146) Βάλε μπροστά από τα ουσιαστικά τον ή των:

.....φίλωνμηχανικόκρότων
.....κηπουρόγιατρώνληστών
.....φίλοκακοποιώνκρότο
.....μηχανικώνγιατρόκηπουρών
.....οδηγόληστήοδηγών
.....κακοποιόκυνηγό	
.....μανάβηγιατρό	
.....βιβλιοπώληδωνγιατρών	
.....μανάβηδωνκυνηγών	
.....βιβλιοπώλη		

147) Βάλε των ή τον:

___ γεωργών	___ μαθητών	___ επιβάτη
___ μπακάλη	___ ποντικών	___ εργαλείων
___ τενεκέ	___ βουνών	___ ψαράδων
___ ναυτών	___ πουλιών	___ παιδιών
___ κάμπο	___ αέρα	
___ κουρέα	___ παππού	
___ δέντρων	___ πατέρα	___ δάσκαλο
___ πίνακα	___ προβάτων	___ συμμαθητών
___ καλών	___ κακό	___ λεπρών

Χριστούλη μου, τι είναι όλα τούτα πάλι;

___ λεπρό ___ απλών ___ απλό
 ___ καλών ___ καλό ___ κακό ___ κακών

148) Βάλε των, τον, της ή τις στις προτάσεις:

- Τα παιχνίδια _____ μαθητών είναι ενδιαφέροντα.
- το χρώμα _____ θάλασσας είναι γαλάζιο.
- Τα δίχτυα _____ ψαράδων είναι απλωμένα στην αμμουδιά.
- Η μητέρα ποτίζει _____ γλάστρες _____ βεράντας.
- Η δουλειά _____ γεωργών είναι πολύ κουραστική.
- Τα παιδιά μάζεψαν _____ σημαιούλες _____ γιορτής.
- Μέσα στο δάσος βρήκαμε _____ καλύβες _____ ξυλοκόπων.
- Ο επιμελητής _____ τάξης ανοίγει κάθε μέρα τα παράθυρα _____ τάξης.
- Δε φοβάμαι καθόλου _____ αστραπές και _____ βροντές.
- Μου αρέσουν τα χρώματα _____ λουλουδιών.
- Δεν αντέχω _____ φωνές των παιδιών όταν μαλώνουν.
- Πότισες _____ κήπο παππού;
- Πάρε _____ κουβά να σφουγγαρίσεις.
- Μην παίζεις με _____ κούκλες. Μεγάλωσες πια!!

149) Συμπλήρωσε το άρθρο που ταιριάζει:

___ σκύλος ___ θρανίο ___ νίκη
 ___ πέτρες ___ γεωργοί ___ πεδιάδες
 ___ βράδυ ___ σπουργίτης ___ γειτονιά
 ___ βοσκοί ___ εκδρομή ___ παράθυρο
 ___ μανάβης ___ παίχτης ___ γονείς

___ ζέστη	___ βουνά	___ τέχνες
___ σκύλους	___ γεωργούς	___ γειτονιές
___ βουνών	___ θρανίων	___ βοσκούς
___ μανάβηδων	___ πεδιάδες	___ παιχτών
___ τεχνών	___ γονείς	___ σπουργιτών

150) Συμπλήρωσε τις καταλήξεις:

ο

η

το

ναύτ___	αδερφ___	θηρί___
νικητ___	βροντ___	ψωμ___
βιβλιοπώλ___	γραμμ___	σύννεφ___
ενοικιαστ___	φήμ___	θυμάρ___
δρόμ___	πλώρ___	ποσ___
στόλ___	λέξ___	καρφ___
δήμαρχ___	πίστ___	τσακάλ___
τραπεζίτ___	γιορτ___	δόρ___
σπουργίτ___	μαναβικ___	καλοκαίρ___
λοστρόμο___	αστραπ___	χιόνι___
καλλιεργητ___	Λαμπρ___	βράδ___

151) Βάλε το κατάλληλο άρθρο:

Τα παιχνίδια _____ παιδιών.

τα όργανα _____ μουσικών.

Επισκέφτηκα _____ αδερφό μου.

Τα δέντρα _____ κήπων.

Είδα _____ παππού μου.

Άκουσα _____ θείο να έρχεται.

Οι σκιές _____ δέντρων.

Τα νερά _____ ποταμών.

Τα σύνορα _____ κόσμων.

Τα καπέλα _____ μαστόρων

Άκουσα _____ φωνές _____ παιδιών.

Η καμπάνα _____ εκκλησίας.

Τα σίδερα _____ φυλακής.

Οι σταγόνες _____ βροχής.

Ο κρότος _____ βροντής.

Η φωνή _____ μητέρας.

Φοβάμαι _____ αστραπές.

Καθάρισα _____ πατάτες.

ΕΠΑΝΑΛΗΠΤΙΚΕΣ ΑΣΚΗΣΕΙΣ

152) Γράψε τα ονόματα από τον Ενικό στον Πληθυντικό αριθμό:

ο γέρος	οι γέροι	ο χρόνος	_____
ο πειρασμός	_____	ο άνθρωπος	_____
ο βράχος	_____	ο ράφτης	_____
ο εργάτης	_____	ο μαθητής	_____
της γιαγιάς	_____	της μαμάς	_____
ο δείχτης	_____	ο χάρτης	_____
ο ψαράς	_____	ο κιμάς	_____
της βούρτσας	_____	της ζωής	_____
ο κασμάς	_____	ο γαλατάς	_____
η φυλή	_____	η πηγή	_____
η δίκη	_____	η γιορτή	_____
η ελιά	_____	η μυγδαλιά	_____
την μαϊμού	_____	την φωλιά	_____
η συκιά	_____	η φωλιά	_____
η καλαμιά	_____	η φορά	_____
τον άντρα	_____	τον ψαρά	_____

η γριά	_____	η μοίρα	_____
η ώρα	_____	η κυρά	_____
το κάστανο	_____	το αυγό	_____
του σπυργιτιού	_____	του δουλευτή	_____
το μήλο	_____	το χωριό	_____
το θεριό	_____	το μπάνιο	_____
τον γείτονα	_____	τον μπαμπά	_____
το τραγούδι	_____	το άνθος	_____
το βάρος	_____	το κράτος	_____
το ραβδί	_____	το γέλιο	_____
την ανάσα	_____	της γλάστρας	_____
του παιδιού	_____	του γλάρου	_____

153) Γράψε όπως στο παράδειγμα :

	ΜΙΑ	ΠΟΛΛΕΣ
η γραμμή	της γραμμής	τις γραμμές
η αδερφή	_____	_____
η ελπίδα	_____	_____
η βρύση	_____	_____
η σκιά	_____	_____
η καρδιά	_____	_____
η σκεπή	_____	_____
η ώρα	_____	_____
η γιορτή	_____	_____
η ανάγκη	_____	_____
η καμπή	_____	_____

η καμήλα	_____	_____
η γάτα	_____	_____
η ζωή	_____	_____
η λουρίδα	_____	_____
η κοπέλα	_____	_____

154) Γράψε όπως στο παράδειγμα:

ΕΝΑΣ

ΠΟΛΛΟΙ

	τον τοίχο	των τοίχων
ο τοίχος	τον τοίχο	των τοίχων
ο ψαράς	_____	_____
ο βοσκός	_____	_____
ο αδερφός	_____	_____
ο κυνηγός	_____	_____
ο παππούς	_____	_____
ο κάμπος	_____	_____
ο αγρός	_____	_____
ο αγρότης	_____	_____
ο κρεοπώλης	_____	_____
ο φίλος	_____	_____
ο άνθρωπος	_____	_____
ο ανήφορος	_____	_____
ο άγγελος	_____	_____
ο κόσμος	_____	_____
ο ουρανός	_____	_____
ο καιρός	_____	_____
ο ύπνος	_____	_____
φύλακας	_____	_____

ΑΝΤΩΝΥΜΙΕΣ

Αντωνυμίες λέμε τις λεξούλες που μπαίνουν αντί για τα ονόματα.

Π.χ. Θέλω να ξέρεις ότι **καμία άλλη φίλη σου** δε **σε** αγαπώ όπως **εγώ**.

Τα κυριότερα είδη αντωνυμιών είναι τα εξής :

ΠΡΟΣΩΠΙΚΕΣ ΑΝΤΩΝΥΜΙΕΣ

Οι Αντωνυμίες αυτές δείχνουν τα τρία πρόσωπα του λόγου.

Π.χ. Η Μαρία παίζει. **Αυτή** παίζει.

Οι Προσωπικές Αντωνυμίες είναι οι

: εγώ, εσύ, αυτός, αυτή,
αυτό, εμείς, εσείς, αυτοί,
εμένα, εσένα αυτόν, αυτήν,
εμάς, εσάς κ.λ.π.

ΑΣΚΗΣΕΙΣ

155) Να βάλεις στο παρακάτω κείμενο την Προσωπική Αντωνυμία που ταιριάζει:

- _____ είμαι μαθητής της Β΄ τάξης. _____ σε ποια τάξη πηγαίνεις;
- _____ πηγαίνω στην Γ΄ τάξη.
- _____ είναι ο δάσκαλός σας;
- _____ εκεί που έρχεται τώρα.

- _____ κάθε μέρα στην τάξη μας ζωγραφίζουμε.
_____ ;
- _____ παίζουμε ποδόσφαιρο. _____ σου αρέσει το ποδόσφαιρο;
- Ναι πολύ!!

156) Γράψε τις προτάσεις όπως στο παράδειγμα:

- Ο Νίκος γράφει. : Αυτός γράφει
- Η Μαρία ζωγραφίζει. : _____
- Το λιοντάρι βρυχάται. : _____
- Οι κυνηγοί κυνηγούν. : _____
- Οι μαθήτριες γελούν. : _____
- Τ' αηδόνια κελαηδούν. : _____
- Ακούω τον δάσκαλό μου. : Τον ακούω
- Έφτιαξα το ποδήλατό μου. : _____
- Φώναξες τη Μαρία; : _____
- Έμαθα το ποίημά μου. : _____
- Χαιρέτησες τους φίλους σου; : _____
- Έφαγες το φαγητό σου; : _____
- Πήγες την Ηρώ σπίτι; : _____
- Το φως έσβησε. : _____
- Τα κεριά λιώνουν. : _____
- Θα δω τη θεία μετά. : _____

ΚΤΗΤΙΚΕΣ ΑΝΤΩΝΥΜΙΕΣ

Οι Αντωνυμίες αυτές μας φανερώνουν σε ποιον ανήκει κάτι.

Π.χ. Το **δικό μας** αυτοκίνητο είναι καινούριο.

Οι κτητικές αντωνυμίες είναι οι εξής

μου, σου, του, μας, σας, ο δικός μου, η δική μου, το δικό μου, ο δικός σου, η δική σου, το δικό σου, ο δικός του, η δική του, το δικό του, ο δικός μας, η δική μας, το δικό μας, κ.λ.π.

ΑΣΚΗΣΕΙΣ

157) Υπογράμμισε τις κτητικές αντωνυμίες στις προτάσεις:

- Χριστέ μου, χάριζε πάντα στα δικά μου χείλη ένα γλυκό χαμόγελο για τα παιδιά όλου του κόσμου και κάνε με να νιώθω στην καρδιά μου σαν δικό μου το ξένο πόνο.
- Φροντίζω πάντα το δικό μου βιβλίο να είναι πολύ καθαρό και άγραφο.
- Το δικό σας σπίτι είναι πολύ πιο ωραίο από το δικό μας γιατί εμάς είναι πολύ παλιό και κατεστραμμένο.
- Ο πιο αγαπημένος μου ζωγράφος είναι ο Νταλί. Η ζωγραφική του είναι υπέροχη, αν και λίγο περίεργη.
- Η δασκάλα μας έχει δύο παιδιά. Το ένα το μεγάλο το λένε Ειρήνη και το μικρότερο Ξένια.
- Η τάξη σας είναι πιο μεγάλη από τη δική μας.

147) Γράψε τις παρακάτω κτητικές αντωνυμίες και διαφορετικά:

Ο δικός μου πατέρας	Ο πατέρας μου
Η δική μου μητέρα	-----
Το δικό μας σπίτι	-----
το δικό σου ποδήλατο	-----
Το δικό μας σχολείο	-----
Το δικό σας αυτοκίνητο	-----
Η δική τους τσάντα	-----
Τα δικά σας παπούτσια	-----
Οι δικές σας μπανάνες	-----
Τα δικά μας σκουπίδια	-----
Τα δικά τους λουλούδια	-----

148) Γράψε δύο δικές σου προτάσεις με κτητικές αντωνυμίες:

ΕΡΩΤΗΜΑΤΙΚΕΣ ΑΝΤΩΝΥΜΙΕΣ

Ερωτηματικές αντωνυμίες είναι αυτές που τις χρησιμοποιούμε όταν ρωτάμε.

Π.χ. **Ποιος** ήταν στο τηλέφωνο;

Ερωτηματικές αντωνυμίες είναι οι

ποιος, ποια, ποιο,
πόσος, πόση, πόσο
κ.λ.π.

ΑΣΚΗΣΕΙΣ

149) Υπογράμμισε τις ερωτηματικές αντωνυμίες στις προτάσεις:

- Ποιος σου είπε εσένα ότι θα πάμε σινεμά σήμερα;
- Πόσα κιλά αλεύρι να αγοράσω μητέρα;
- Πόση ζημιά έπαθε το αυτοκίνητό σας από το ατύχημα;
- Ποια θα είναι η επόμενη κίνησή σου;

150) Γράψε δύο δικές σου προτάσεις με ερωτηματικές αντωνυμίες:

ΔΕΙΚΤΙΚΕΣ ΑΝΤΩΝΥΜΙΕΣ

Δεικτικές αντωνυμίες είναι αυτές που τις χρησιμοποιούμε όταν θέλουμε να δείξουμε κάτι.

Π.χ. Αυτό εκεί είναι το σπίτι μας.

Δεικτικές αντωνυμίες είναι οι εξής

αυτός, αυτή, αυτό, εκείνος,
εκείνη, εκείνο, τέτοιος,
τέτοια, τέτοιο, τούτος,
τούτη, τούτο κ.λ.π.

ΑΣΚΗΣΕΙΣ

151) Υπογράμμισε τις δεικτικές αντωνυμίες στις προτάσεις:

- Αυτός εκεί που στέκεται μπροστά από εκείνο το σπίτι, είναι ο καλύτερός μου φίλος και τον αγαπώ πάρα πολύ.
- Εκείνη η εκκλησία έχει χτιστεί εδώ και 200 χρόνια.

- Τέτοιο ξεροκέφαλο που έχεις, καλά να πάθεις.
- Αν μου ξανακάνεις τέτοιο πράγμα να το ξέρεις, θα σε σκοτώσω!
- Αυτό το παιδί , με το οποίο κάθομαι μαζί του είναι πολύ τίμιο και φιλότιμο!

152) Γράψε και συ δύο προτάσεις με δεικτικές αντωνυμίες

ΑΟΡΙΣΤΕΣ ΑΝΤΩΝΥΜΙΕΣ

Αόριστες Αντωνυμίες είναι αυτές που δε μας δείχνουν ένα αφηρημένο πρόσωπο , ζώο ή πράγμα

ΑΣΚΗΣΕΙΣ

153) Υπογράμμισε τις αόριστες αντωνυμίες στις προτάσεις:

- Κανένας δεν ήξερε που πήγε και τον έψαχναν δύο μέρες.
- Καμία από τις απαντήσεις που έδωσε δεν ήταν σωστή και έτσι δεν πέρασε τις εξετάσεις.
- Κάποιος σε πήρε τηλέφωνο, αλλά δεν άφησε όνομα.
- Θέλω να σου πω κάτι πολύ σοβαρό.
- Αύριο θα έρθουν επίσκεψη κάποιοι συγγενείς μας από το χωριό.

154) Γράψε δύο προτάσεις με αόριστες αντωνυμίες:

Ομόηχες λέξεις

Ομόηχες λέγονται οι λέξεις που όταν τις λέμε ακούγονται το ίδιο, έχουν όμως διαφορετική σημασία και γράφονται διαφορετικά.

Π.χ. κλήμα (κληματαριά) – κλίμα (καιρός)

Να μερικές ομόηχες λέξεις:

τείχη : το γύρω – γύρω των αρχαίων πόλεων.

τύχη : η μοίρα του ανθρώπου.

τοίχοι : τα ντουβάρια του σπιτιού.

σύκο : φρούτο

σήκω : στάσου όρθιος.

λύπη : στενοχώρια

λείπει : απουσιάζει, δεν είναι εδώ.

λίπη : τα ξίγκια του κρέατος.

155) Γράψε δίπλα σε κάθε μία από τις παρακάτω λέξεις μία ομόηχή της:

νίκη _____

δώρα _____

μίλα _____

ζωή _____

λύρα _____

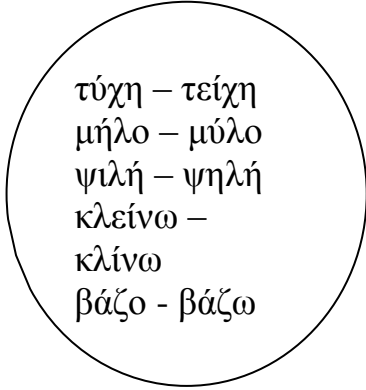
Μήλος _____

τύχη _____

σου 'πα _____

156) Πάρε τις λέξεις απ' το σχήμα και συμπλήρωσε τις προτάσεις:

- Σου εύχομαι να έχεις καλή _____.
- Στο διάλειμμα έφαγα ένα _____.
- Οι αρχαίες πόλεις είχαν _____.
- Όταν βγαίνω από το σπίτι _____

τύχη – τείχη
μήλο – μύλο
ψηλή – ψηλή
κλείνω –
κλίνω
βάζω – βάζω

πάντα την πόρτα.

- Πάντα έχουμε ένα _____ γεμάτο με λουλούδια.
- Στο νησί που πήγα είδα ένα _____ που γύριζε

με τον αέρα.

- Η Καίτη είναι πιο _____ από την Πόπη.
- Η βελόνα έχει μια _____ τρύπα.
- Εγώ πάντα _____ μολύβια στην τσάντα μου.

Επίθετα

*Επίθετα είναι οι λέξεις που μας φανερώνουν τι λογής είναι το κάθε
ουσιαστικό*

Π.χ. Ο Κώστας έπιασε μία **ωραία** πεταλούδα.

ΑΣΚΗΣΕΙΣ

157) Υπογράμμισε με κόκκινη γραμμή τα επίθετα και με μπλε τα ουσιαστικά.

Ο Νικολάκης πήγε μαζί με τη μητέρα του στη λαϊκή αγορά της γειτονιάς του. Οι παραγωγοί που είχαν έρθει φώναζαν και διαφήμιζαν τα προϊόντα τους. Ο μανάβης φώναζε: «κόκκινες ντομάτες... τρυφερά αγγούρια... φτηνές πατάτες... γλυκά καρπούζια... για περάσετε...» Ο ψαράς στη γωνία δεν πήγαινε πίσω: «ζωντανά μπαρμπούνια... φρέσκα καλαμαράκια... παχιές γόπες... για περάστε...»

158) Κάνε και δω το ίδιο:

Η μικρή η Λεμονιά	Η καλή η Λεμονιά
έχει καστανά μαλλιά,	έχει μακριά μαλλιά,
έχει όμορφα μαλλιά	έχει πόδια μακριά
και δυο μάτια πράσινα.	και στο μάγουλο ελιά.

159) Υπογράμμισε τα επίθετα στα παρακάτω κείμενα:

- Ο Κωστάκης είναι ένα όμορφο ξανθό αγοράκι, με μάτια γαλανά και πρόσωπο ροδοκόκκινο. Είναι πρόσχαρο, ευγενικό και καλόκαρδο. Πάντα έχει στα χείλη του ένα γλυκό χαμόγελο. Φέτος πάει στην Γ΄ τάξη. Η καλή του μητέρα του αγόρασε μία μεγάλη, κίτρινη τσάντα και μία πανέμορφη πράσινη κασετίνα. Του αγόρασε και μπλε, αθλητικά παπούτσια για να παίζει άνετα στο διάλειμμα.
- Κατάγομαι από ορεινό χωριό. Εκεί η δροσιά είναι ευχάριστη, τα νερά άφθονα και το κλίμα πολύ υγιεινό. Οι κάτοικοι είναι εργατικοί και πολύ φιλόξενοι. Το πυκνό δάσος που απλώνεται γύρω από το χωριό από το χωριό είναι κατάφυτο από λυγερές οξιές και πελώριες καστανιές. Αγαπώ πολύ το μικρό μου χωριό.

160) Γράψε τα ουσιαστικά, τα ρήματα και τα επίθετα στις παρακάτω στήλες:

μαλλί, ξεμαλλιάζω, μάλλινος, ξύλο, ξηλώνω, ξύλινος, κρύσταλλο, κρυστάλλινος, κρυσταλλιάζω, πηλός, πήλινος, πιλατεύω, φως, φωτεινό, φωτίζω, γυαλί, γυάλινο, γυαλίζω, θάλασσα, θαλασσινό, θαλασσοδέρνομαι, δάσος, δασικός, τρόμος, τρομερός, τρομάζω, φόβος, φοβερός, φοβίζω, νύστα, νυσταλέος, νυστάζω, μίμος, μιμητικός, μιμούμαι, τρυφερότητα, τρυφερός, καπνός, καπνιστός, καπνίζω, τρέλα, τρελός, τρελαίνω

Επίθετα

Ρήματα

Ουσιαστικά

-----	-----	-----
-----	-----	-----
-----	-----	-----
-----	-----	-----
-----	-----	-----
-----	-----	-----
-----	-----	-----
-----	-----	-----
-----	-----	-----
-----	-----	-----

161) Γράψε δίπλα σε κάθε ουσιαστικό ένα επίθετο που να ταιριάζει:

παιδί _____	κορίτσι _____	κοπέλα _____
λουλούδια _____	δρόμος _____	σταφύλια _____
σύκα _____	ουρανός _____	αέρας _____
βροχή _____	σύννεφο _____	δέντρο _____
θάλασσα _____	σπίτι _____	πουλιά _____
παραμύθι _____	κήπος _____	πλοίο _____
ποταμός _____	πηγή _____	πλατάνια _____
γιορτή _____	φρούτα _____	μαθητής _____
αλεπού _____	βάζο _____	καθρέπτης _____
γραφείο _____	πίνακας _____	ξύστρα _____
καλόγρια _____	μανίκι _____	πουκάμισο _____
βραχιόλι _____	σκουλαρίκι _____	κολιές _____
μανταρίνι _____	πατάτα _____	κολοκύθι _____

ΤΑ ΓΕΝΗ ΤΩΝ ΕΠΙΘΕΤΩΝ

Τα γένη των επιθέτων είναι τρία: αρσενικό, θηλυκό και ουδέτερο.

Π.χ. Ο καλός μαθητής – η καλή μαθήτρια – το καλό παιδί.

ΑΣΚΗΣΕΙΣ

162) Γράψτε τα παρακάτω επίθετα και στα τρία γένη:

αρσενικό	θηλυκό	ουδέτερο
ζωηρός		
ο ωραίος		
ο καινούριος		
ο ήσυχος		
ο αρχαίος		
ο γυάλινος		
ο καλός		
ο κακός		
ο αυστηρός		
ο φωτεινός		
ο όμορφος		
ο άσχημος		
ο ωραίος		
ο μαγικός		
ο συννεφιασμένος		
τεμπέλης		

οκνηρός		
μελετηρός		
ο δειλός		
ο σκοτεινός		
ο άγριος		
ο πλούσιος		
ο αραιός		
ο φωτεινός		
ο ήμερος		
ο φτωχός		
ο πυκνός		
ο χρυσός		
ο άσπρος		
ο αθάνατος		
ο νηστικός		
ο ταλαίπωρος		
ο ήσυχος		
ο παράξενος		
ο δροσερός		
ο γαλάζιος		
ο κατεργάρης		
ο βαθύς		
ο κρύος		

τα επίθετα που τελειώνουν σε –ικός, -ίνος, -ίμος γράφονται πάντα με γιώτα

(1)

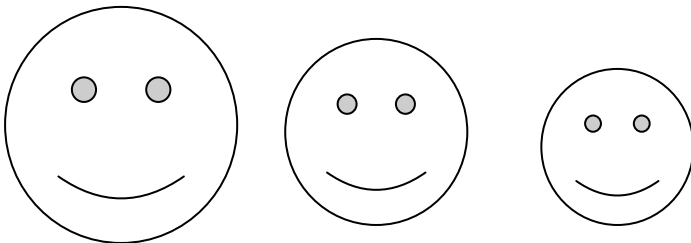
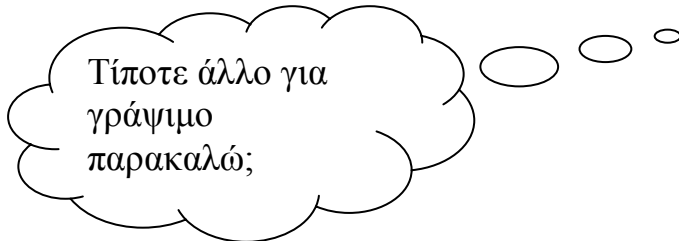
163) Γράψε τα επίθετα της παρένθεσης εκεί που ταιριάζουν:

(φιλικός, ευγενικός, ξύλινος, νόστιμος, εχθρικός, πήλινος, μάλλινος,
χρήσιμος, ωφέλιμος, κοινωνικός, χάρτινος, γύψινος, περαστικός, δερμάτινος,
συμπαθητικός, βοηθητικός, περαστικός, βραδινός, ξύλινος, πρώιμος, πράσινος,
ευγενικός, κόκκινος, μόνιμος

The image shows three house-shaped templates for writing adjectives. Each house has a triangular roof and a rectangular body with horizontal lines for writing.

- The first house on the left has a roof labeled "-ικός" and a body with 10 horizontal lines.
- The second house on the right has a roof labeled "- ινος" and a body with 10 horizontal lines.
- The third house at the bottom center has a roof labeled "- ιμος" and a body with 10 horizontal lines.

Τα παραθετικά των επιθέτων

Το πρώτο ανθρωπάκι είναι **μικρό**.

Το δεύτερο ανθρωπάκι είναι **μικρότερο ή πιο μικρό** από το πρώτο.

Το τρίτο ανθρωπάκι είναι **μικρότατο ή το πιο μικρό** απ' όλα.

Τα παραθετικά των επιθέτων είναι:

Θετικός βαθμός: έξυπνος

Συγκριτικός βαθμός: εξυπνότερος (για να σχηματίσουμε το Συγκριτικό βαθμό χρησιμοποιούμε συνήθως τις καταλήξεις -ότερος, -ότερη, -ότερο)

Υπερθετικός βαθμός: εξυπνότατος ή ο πιο έξυπνος (για να σχηματίσουμε τον Υπερθετικό βαθμό βάζουμε τις καταλήξεις -ότατος, -ότατη, -ότατο)

ΑΣΚΗΣΕΙΣ

164) Γράψε τα παραθετικά των επιθέτων:

Θετικός βαθμόςΣυγκριτικός βαθμόςΥπερθετικός βαθμός

<u>Θετικός βαθμός</u>	<u>Συγκριτικός βαθμός</u>	<u>Υπερθετικός βαθμός</u>
έξυπνος	εξυπνότερος ή πιο έξυπνος	εξυπνότατος ή ο πιο έξυπνος
δυνατός	_____	_____
φρόνιμος	_____	_____
ψηλός	_____	_____
ωραίος	_____	_____
νόστιμος	_____	_____
σκληρός	_____	_____
τίμιος	_____	_____
βαρύς	_____	_____
βαθύς	_____	_____
πονηρός	_____	_____
αλμυρός	_____	_____
πλατύς	_____	_____
πλούσιος	_____	_____
γρήγορος	_____	_____
στενός	_____	_____
φαρδύς	_____	_____
δυνατός	_____	_____
πράσινος	_____	_____
ώριμος	_____	_____
ευγενικός	_____	_____
πραγματικός	_____	_____
χρήσιμος	_____	_____
χαρωπός	_____	_____

ΟΙ ΜΕΤΟΧΕΣ

Μετοχές λέγονται οι λέξεις που τελειώνουν σε -μένος, -μένη, -μένο

Οι μετοχές μοιάζουν με τα επίθετα και έχουν και αυτές τρία γένη.

Π.χ. : ο πληγωμένος, η πληγωμένη, το πληγωμένο

Μετοχές επίσης είναι οι λέξεις που τελειώνουν σε -όντας ή -ώντας

Π.χ. γελώντας, τρώγοντας

Όταν το -ο δεν τονίζεται γράφεται με όμικρον (ο) Π.χ.

τρίβοντας

Όταν το -ω τονίζεται γράφεται με ωμέγα (ω) Π.χ. περνώντας

Όλες οι μετοχές βγαίνουν από κάποιο ρήμα.

Π.χ. χτενίζω: χτενίζοντας, χτενισμένος

ΑΣΚΗΣΕΙΣ

165) Γράψε από κάθε ρήμα τις μετοχές , όπως στο παράδειγμα:

τρέχω	τρέχοντας	γελώ	_____
παίζω	_____	πηδώ	_____

γράφω	_____	ρωτώ	_____
διαβάζω	_____	απαντώ	_____
φεύγω	_____	μιλώ	_____
πηγαίνω	_____	τραγουδώ	_____
κλέβω	_____	πρήζω	_____
παίρνω	_____	τρίζω	_____
κρύβω	_____	ντύνω	_____
πνίγω	_____	ράβω	_____

166) Κάνε και εδώ το ίδιο:

κουράζομαι	_____	κουρασμένος – κουρασμένη – κουρασμένο
χτενίζομαι	_____	
λούζομαι	_____	
στολίζομαι	_____	
κάθομαι	_____	
κοιμάμαι	_____	
απλώνομαι	_____	
διπλώνομαι	_____	
ντύνομαι	_____	
ράβομαι	_____	
δένομαι	_____	
λύνομαι	_____	
προβληματίζομαι	_____	
σκεπάζομαι	_____	

167) Γράψε από κάθε ρήμα τις μετοχές σε –όντας ή –οντας:

δένω _____
 πλέκω _____
 ανοίγω _____
 αποσπώ _____
 λατρεύω _____
 παρακαλώ _____
 σηκώνω _____

κόβω _____
 ψάχνω _____
 κλαδεύω _____
 αγαπώ _____
 δροσίζω _____
 ευχαριστώ _____
 κλίνω _____

168) Χώρισε τις παρακάτω λέξεις και βάλε τις εκεί που πρέπει:

χορτάτος, κουρασμένος, παρκαρισμένο, γλυκός, τραβώντας,
 ευτυχισμένος, ήσυχος, χαρούμενος, ακουστός, ξύλινος, όμορφος,
 κουρασμένος, πεινασμένος, κιτρινωπός, καλοντυμένος, κιτριτισμένος,
 ωραίος, πληγωμένος, πηγαίνοντας, λατρευτός, τρέχοντας, θυμωμένος,
 πλούσιος, χαλασμένος, μαρμάρινος, στολισμένος, φρόνιμος, δυνατός,
 απλωμένος

Επίθετα

Μετοχές

Τα αριθμητικά

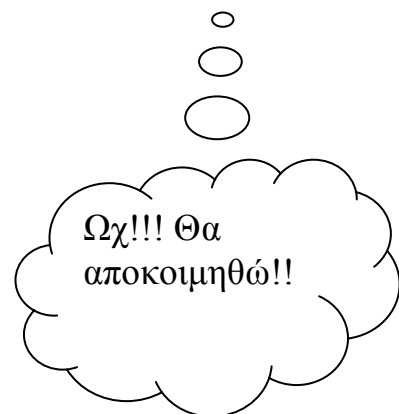
Αριθμητικά λέγονται οι λέξεις που μας δείχνουν αριθμό ή ποια σειρά έχουν τα ουσιαστικά.

Π.χ. Στην τάξη μας έχουμε 10 θρανία. Στο πρώτο κάθονται δύο μαθήτριες και στο δεύτερο δύο μαθητές.

Τα αριθμητικά που μας φανερώνουν τον αριθμό των ουσιαστικών λέγονται απόλυτα αριθμητικά.

Απόλυτα αριθμητικά είναι τα εξής:

ένας – μία – ένα	δώδεκα
δύο	δεκατρία
τρεις , τρία	δεκατέσσερα
τέσσερα, τέσσερις	δεκαπέντε
πέντε	δεκαέξι (ή δεκάξι)
έξι	δεκαεφτά
εφτά	δεκαοχτώ
οκτώ	δεκαεννέα (ή δεκαεννιά)
εννέα	είκοσι
δέκα	τριάντα
έντεκα	σαράντα.....

Τα αριθμητικά που μας φανερώνουν τη σειρά που έχουν τα ουσιαστικά λέγονται ταχτικά αριθμητικά.

Ταχτικά αριθμητικά είναι τα εξής:

πρώτος – η – ο	ενδέκατος	δέκατος πέμπτος – η – ο
δεύτερος – η – ο	δωδέκατος	εικοστός
τρίτος – η – ο	δέκατος τρίτος	εικοστός πρώτος
τέταρτος – η – ο	δέκατος τέταρτος	εικοστός πέμπτος
πέμπτος – η – ο	τριακοστός	τριακοστός πρώτος
έκτος – η – ο		
έβδομος – η – ο		
όγδοος – η – ο		
ένατος – η – ο		
δέκατος – η – ο		

ΑΣΚΗΣΕΙΣ

169) Υπογράμμισε τα αριθμητικά στις παρακάτω προτάσεις:

Στα τηλεγραφικά σύρματα κάθονταν δέκα πουλάκια. Ξαφνικά πέρασε από κει ένα αεροπλάνο. Τρόμαξαν τότε από το θόρυβο και πέταξαν οχτώ απ' αυτά. Τα άλλα δύο έμειναν στη θέση τους.

- Έχω μια κολοκυθιά που κάνει οχτώ κολοκύθια.
- Και γιατί να κάνει οχτώ; πετάχτηκε η Τάνια που είχε το οχτώ και κάθονταν στην όγδοη σειρά.

- Αμ πόσα θες να κάνει; Τριάντα ;
είπε η δασκάλα.
- Να κάνει εννιά κολοκύθια.
- Και γιατί να κάνει εννιά; πετάχτηκε ο
Κώστας που είχε το εννιά και
κάθονταν στην ένατη σειρά.
- Αμ πόσα να κάνει;
- Να κάνει δεκατέσσερα κολοκύθια.
- Και γιατί να κάνει δεκατέσσερα;
απάντησε η Σοφία που κάθονταν στην δέκατη
τέταρτη σειρά.
- Αμ πόσα να κάνει;
- Να κάνει...να κάνει είκοσι.
- Εχασες... Δεν έχει κανένας το είκοσι! φώναξαν
όλα τα παιδιά μαζί...

170) Γράψε τον κάθε αριθμό με λέξεις:

1. _____	11. _____	30. _____
2. _____	12. _____	40. _____
3. _____	13. _____	50. _____
4. _____	14. _____	60. _____
5. _____	15. _____	70. _____
6. _____	16. _____	80. _____
7. _____	17. _____	90. _____
8. _____	18. _____	100. _____
9. _____	19. _____	101. _____
10. _____	20. _____	110. _____

171) Υπογράμμισε στο παρακάτω τραγούδι τα ταχτικά αριθμητικά (αυτά που δείχνουν σειρά)

Ήτανε μια φρεγάτα παιδιά
γλάρο τη λέγανε
κάνε μια ψαλιδιά

Στο τρίτο της ταξίδι παιδιά,
έσπασαν τα κουπιά,
κάνε μια ψαλιδιά.

στο πρώτο της ταξίδι παιδιά,
κόπηκαν τα σχοινιά
κάνε μια ψαλιδιά

στο τέταρτο ταξίδι παιδιά,
βούλιαξε στα βαθιά
κάνε μια ψαλιδιά.

Στο δεύτερο ταξίδι παιδιά,
κόπηκαν τα σχοινιά
κάνε μια ψαλιδιά.

και σώθηκε ένας μόνο παιδιά,
Γλάρο τον λέγανε
κάνε μια ψαλιδιά.

Καλό Καλοκαίρι

